

words
words without boundaries

แต่ทุกสถานที่ที่แตกสลาย

All the Broken Places

จอห์น บอยน์
เขียน

วารี ตันกุลากร
แปล

“เอมิลกับเหล่านักสืบ” ฉันพูด ปกหนังสือวรรณกรรมสำหรับเด็กเล่มนี้
ลอยขึ้นมาในหัวความคิด เพราะเป็นหนังสือเล่มโปรด
ของน้องชายฉันเมื่อเรายังอยู่ ณ ที่แห่งนั้น
- จอห์น บอยน์

การอ่านดีจากรากหญ้าสู่ฟ้า

คำนำสำนักพิมพ์

แต่ทุกสถานที่ที่แตกสลายเป็นภาคต่อของเด็กชายในชุดนอนลายทาง ผลงานอมตะที่เราเชื่อว่ายังคงตราตรึงอยู่ในความทรงจำของใครหลายคน ไม่ว่าจะในรูปแบบหนังสือหรือภาพยนตร์ แต่ทุกสถานที่ที่แตกสลายจะเป็นอีกหนึ่งผลงานของจอห์น บอยน์ ที่นักอ่านจะไม่มีวันลืมเช่นกัน

นักอ่านสามารถดื่มด่ำไปกับเรื่องราวในนวนิยายเล่มนี้ได้โดยไม่จำเป็นต้องอ่านเด็กชายในชุดนอนลายทาง มาก่อน แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่าการได้อ่านภาคก่อนหน้าแล้วนั้นจะทำให้นักอ่านเข้าใจเหตุการณ์ที่ส่งผลต่อตัวเอกในเรื่องนี้ได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น บรรณาธิการจึงขออนุญาตใช้พื้นที่นี้แนะนำเด็กชายในชุดนอนลายทางสำหรับผู้ที่ยังไม่มีโอกาสได้อ่าน

เด็กชายในชุดนอนลายทางคือเรื่องราวของบรูโน เด็กชายวัยเก้าขวบที่มีพ่อเป็นนายทหารใหญ่ของกองทัพนาซีในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ชะตากรรมนำพาบรูโนให้รู้จักกับเด็กชายปริศนาผู้สวมชุดนอนลายทางและอาศัยอยู่ในรั้วลวดหนามสุดลูกหูลูกตา เรื่องราวมิตรภาพสุดยิ่งใหญ่ที่โลกไม่อาจลืมเลือนจึงกำเนิดขึ้น ณ ที่แห่งนั้น

ในช่วงท้ายของเด็กชายในชุดนอนลายทาง ผู้เขียนได้ทิ้งเรื่องราวของครอบครัวนายทหารใหญ่ไว้เป็นปริศนา ซึ่งนักอ่านจะได้พบกับบทสรุปของปริศนาเหล่านั้นในนวนิยายเล่มนี้

แต่ทุกสถานที่ที่แตกสลายบอกเล่าเรื่องราวของเกรเทล
พี่สาวของบรูโน ผ่านสองช่วงเวลา นั่นคือเกรเทลในวัย 12 ปี
ซึ่งต้องหลบหนีออกจากเยอรมนีหลังสงครามยุติ และเกรเทล
ในวัย 91 ปี ซึ่งพยายามหลบหนีความทรงจำอันโหดร้าย บทสรุป
ของเด็กผู้หญิงที่ถูกตราหน้าว่าเป็นทายาทอสูรร้ายจะเป็นเช่นไร
ที่แห่งใดจะปลดปล่อยการลงทัณฑ์อันไม่มีที่สิ้นสุดนี้ได้ และ
เธอสมควรได้รับการอภัยโทษหรือไม่

เราอยากชวนให้นักอ่านมาหาคำตอบของคำถามเหล่านี้
ไปด้วยกัน

words

กดจอง

คำนำผู้แปล

ผู้แปลได้รู้จักงานของจอห์น บอยน์ เมื่อได้รับมอบหมายจากอมรินทร์ให้แปลเด็กชายในชุดนอนลายทาง นับว่าเป็นโชคดียิ่งยิ่งเพราะผลงานชิ้นนี้น่าสนใจมากทั้งในด้านเนื้อหาและภาษาในด้านเนื้อหา การเขียนนวนิยายเกี่ยวกับการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ฮอโลคอสต์โดยไม่ปลุกเร้าให้เกิดอารมณ์รุนแรงเลือกพวงเลือกข้างนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย ผู้เขียนใช้วิธีถ่ายทอดเรื่องนี้ผ่านสายตาของเด็กไม่เอ่ยชื่ออะไรตรง ๆ แต่ก็ทำให้ผู้อ่านที่รู้เรื่องทราบได้ว่าอะไรเป็นอะไร กระนั้นก็ได้ทำให้สารที่ต้องการจะสื่อลดความชัดเจนลงเลย เรื่องนี้จึงได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายไปทั่วโลก ในด้านภาษา ผู้เขียนใช้ภาษาเรียบง่ายเหมาะแก่วัยของตัวละครเอกซึ่งเป็นเจ้าของเรื่อง และเป็นภาษาอังกฤษที่เหมาะสมแก่การเรียนการสอนแปลของผู้เรียนคนไทยเพราะมีสำนวนภาษาอังกฤษที่ใช้กันเป็นปกติ แต่ไม่จัดอยู่ในสำนวนมัธยมศึกษาสอนกัน แต่เวลาแปลเป็นไทยต้องรู้ว่าแปลตรงตัวไม่ได้

เมื่อได้รับติดต่อจากอมรินทร์อีกครั้งให้แปลเรื่องแต่ทุกสถานที่ที่แตกสลาย ผู้แปลรู้สึกเหมือนพบเพื่อนเก่าที่เคยรู้จักกัน เห็นว่าคุยกันต่อหน้าจะง่ายกว่าปฏิเสธให้เขาไปคุยกับคนอื่น ต้องเริ่มทำความรู้จักกันใหม่ อีกทั้งอยากจะรู้ว่าเพื่อนยังเหมือนเดิมไหม ก็ได้พบว่าเพื่อนยังใช้สำนวนที่ต้องค้นหาความหมายที่ถูกต้องเหมือนเดิม ยังมีความละเอียดอ่อนในการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดเหมือนเดิม แต่เรื่องที่เล่ามีความซับซ้อน

สนุกสนานชวนติดตามมากขึ้นตามวัยและลักษณะนิสัยของ
ตัวละครเอก

ผู้เขียนเล่าเรื่องชีวิตของเกรเทล พี่สาวของบรูโน เป็น
สองภาค คือภาคอดีตกับภาคปัจจุบัน แต่ใช้กลวิธีที่น่าสนใจคือ
บทย่อยในแต่ละตอนเล่าเรื่องสลับกันบทละครภาค บทเลขคือเป็นชีวิต
ในปัจจุบัน บทเลขคู่เป็นภาคอดีต แต่ผู้เขียนสามารถร้อยเรียง
เรื่องราวให้สอดคล้องประสานกันได้โดยมีความเกี่ยวข้องกันและผู้อ่าน
ไม่สับสน

เมื่อผู้อ่านอ่านจบไปแล้ว ขอเสนอวิธีอ่านอีกแบบ คือ
เริ่มต้นใหม่โดยอ่านบทเลขคู่อย่างเดียวตลอด ติดตามชีวิตเกรเทล
ในยุคอดีตต่อจากตอนจบในเรื่องเด็กชายในชุดนอนลายทาง
แล้วเริ่มใหม่อ่านบทเลขคี่อย่างเดียวโดยตลอด ติดตามชีวิตเธอ
ในยุคปัจจุบันไปจนจบที่บทส่งท้าย แม้วิธีนี้จะไม่ได้เนื้อความ
สมบูรณ์ตามที่ผู้เขียนสรรค์สร้างไว้ แต่ก็อาจจะได้อรรถรสอีก
แบบหนึ่งก็ได้

ท้ายที่สุดนี้ผู้แปลขอขอบพระคุณกองบรรณาธิการเป็น
อย่างยิ่งที่ได้กรุณาปรับแต่งงานแปลให้กระชับ ใช้ภาษาเข้ากับ
ยุคสมัย งานแปลชิ้นนี้จึงเป็นผลงานของกองบรรณาธิการกับ
ผู้แปลร่วมกันค่ะ

วารี ตันทุลากร

แต่ มาร์คัส ชูแซค

ทดลองอ่าน

สารบัญ

ตอนที่ 1 1

ลูกสาวซาตาน

ลอนดอน ปี 2022 / ปารีส ปี 1946

สลับฉาก 143

วิว

ลอนดอน ปี 1970

ตอนที่ 2 153

แผลเป็นแสนสวย

ลอนดอน ปี 2022 / ซิดนีย์ ปี 1952

สลับฉาก 307

เด็กผู้ชายคนนั้น

โปแลนด์ ปี 1943

ตอนที่ 3 323

มาตรการขั้นสุดท้าย

ลอนดอน ปี 2022 / ลอนดอน ปี 1953

ตอนที่ 1

ลูกสาวชาตนา

ลอนดอน ปี 2022 / ปารีส ปี 1946

โวลแตร์กล่าวไว้ว่า ทุกคนมีความผิดหากไม่ทำสิ่งดี ๆ ที่ควรทำ ถ้าเป็นจริงตามนั้น ฉันก็มีชีวิตอยู่มาจนถึงปานนี้โดยพยายามทำให้ตัวเองเชื่อว่า ฉันไม่มีความผิดในเรื่องร้ายทุกเรื่องที่เกิดขึ้น นับเป็นวิธีง่าย ๆ ที่ทำให้ฉันอยู่มาได้หลายสิบปีโดยจงใจหลีกหนีอดีต มองว่าตัวเองเป็นโรคหลงลืมเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ไม่ได้เป็นผู้สมรู้ร่วมคิด และพ้นจากความผิดที่ถูกกล่าวหา

แต่เรื่องราวตอนอวสานของฉันกลับมีจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดจากสิ่งของที่ไม่สลักสำคัญอย่างมีดคัตเตอร์ เนื่องจากเล่มที่ใช้อยู่หักไปเมื่อสองสามวันก่อน และฉันเห็นว่ามีดอย่างนี้เป็นของมีประโยชน์ควรมีไว้ในลิ้นชักครัว ก็เลยต้องออกไปที่ร้านขายอุปกรณ์เครื่องใช้แถวบ้านเพื่อซื้อเล่มใหม่ พอกลับถึงบ้านก็พบจดหมายจากนายหน้าอสังหาริมทรัพย์วางอยู่ ส่งมาให้ผู้อาศัยที่วินเทอร์วิลล์คอร์ตทุกคน แจ้งให้เราทราบอย่างสุภาพว่า แพลตชั้นล่างที่อยู่ตรงกับแพลตของฉันประกาศขายแล้ว มิสเตอร์ริชาร์ดสัน เจ้าของคนเก่าที่อาศัยในแพลตหมายเลข 1 มาราวสามสิบปีได้เสียชีวิตไปก่อนคริสต์มาสไม่นาน แพลตนั้นเลยไม่มีคนอยู่ ลูกสาวของเขามีอาชีพเป็นคนบำบัดฟื้นฟูผู้มีความผิดปกติทางการพูดอยู่ที่นิวยอร์ก เท่าที่รู้ เธอคงไม่คิดจะกลับมาอยู่ลอนดอน ฉันเลยต้องทำใจยอมรับว่าอีกไม่นานคงจำต้องโอภาปราศรัยกับคนแปลกหน้าในล็อบบี้ อาจต้องถึงขั้นสร้างทำเป็นสนใจชีวิตของหญิงหรือชายคนนั้น หรืออาจ

ถูกขอให้เล่าข้อมูลเล็กๆ น้อยๆ ของตัวเอง

ฉันกับมิสเตอร์ริชาร์ดสันเป็นเพื่อนบ้านที่ดีในลักษณะที่ว่าไม่เคยพูดกันสักคำมาตั้งแต่ปี 2008 ในช่วงที่เขามาอยู่ใหม่ ๆ เราเคยพูดคุยกันดี บางครั้งบางครั้งเขาขึ้นมาเล่นหมากรุกกับเอ็ดการ์ สามีของฉันซึ่งในตอนนั้นเสียชีวิตไปแล้ว แต่ด้วยเหตุใดไม่รู้ เขากับฉันไม่เคยสนิทสนมกันมากกว่าการเรียกขานกันอย่างเป็นทางการ เขาเรียกฉันว่า 'มิลลิสเพิร์นสปี' เสมอ ส่วนฉันก็เรียกเขาว่า 'มิสเตอร์ริชาร์ดสัน' ครั้งสุดท้ายที่ฉันเหยียบย่างเข้าไปในแฟลตของเขาคือเมื่อสี่เดือนหลังเอ็ดการ์จากไป ตอนเขาเชิญฉันไปกินอาหารมื้อค่ำ แต่พอรับคำเชิญไปแล้วกลับกลายเป็นว่าฉันต้องฟังเขาพูดขอให้รับรัก ซึ่งฉันปฏิเสธไป ทำให้เขาเสียหน้าจนรับไม่ได้ เราเลยกลายเป็นเหมือนคนแปลกหน้าอย่างมากเท่าที่จะเป็นไปได้สำหรับคนสองคนที่อาศัยอยู่ในอาคารเดียวกัน

ที่พักย่านเมย์แฟร์ที่ฉันอยู่ขึ้นทะเบียนว่าเป็นแฟลต แต่นั่นก็คงเหมือนเรียกพระราชวังวินด์เซอร์ว่าเป็นกระท่อมน้อยที่สมเด็จพระราชินีเสด็จไปปลีกวิเวกช่วงสุดสัปดาห์ อาคารของเรามีแฟลตทั้งหมดห้าห้อง - ชั้นหนึ่งมีหนึ่งห้อง อีกสองชั้นข้างบนมีชั้นละสองห้อง - ทุกห้องมีพื้นที่กว้างถึงหนึ่งพันห้าร้อยตารางฟุตอยู่บนที่ดินราคาแพงที่สุดของกรุงลอนดอน ในแต่ละแฟลตมีสามห้องนอน สองห้องน้ำใหญ่ หนึ่งห้องน้ำเล็ก และมองเห็นสวนสาธารณะไฮด์พาร์ก ฉันได้ข้อมูลมาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือที่ว่าด้วยทัศนียภาพทำให้แฟลตที่อยู่ตรงนี้มีราคาห้องละประมาณสองล้านถึงสามล้านปอนด์ หลังจากเอ็ดการ์กับฉันแต่งงานกันได้สองสามปีเขาก็ได้เงินก้อนใหญ่พอดูจากมรดกของป้าที่ไม่ได้แต่งงาน และแม้เขาจะอยากย้ายไปอยู่ที่ที่เงียบสงบกว่านั้นนอกใจกลางนครลอนดอน

แต่ฉันหาข้อมูลด้วยตัวเองแล้วตั้งใจมั่นว่า ไม่เพียงแต่จะต้องเป็นที่เมย์แฟร์เท่านั้น แต่หากเป็นไปได้เราควรต้องอาศัยอยู่ที่อาคารแห่งนี้ด้วย และแล้ววันหนึ่งเหมือนเดอส์เอ็กซ์มาร์คินา (เทวดาฟ้าบันดาล) บ้าเบลินดาถึงแก่กรรม ทุกอย่างเลยเปลี่ยนไป ฉันคิดมาตลอดว่าจะอธิบายให้เอ็ดการ์ฟังว่าเพราะอะไรฉันถึงอยากอยู่ที่นั่นักหนา แต่ก็ไม่ได้พูดสักที และตอนนี้ก็ออกจะเสียใจว่าไม่ได้พูดแล้ว

สามีนฉันรักเด็กมากแต่ฉันยอมมีลูกแค่คนเดียว ฉันคลอดลูกชายชื่อเคเดนเมื่อปี 1961 ช่วงหลังๆ นี้ เมื่อสินทรัพย์มีราคาสูงขึ้น เคเดนชอบยุให้ฉันขายแล้วไปซื้อบ้านหลังเล็กกว่านี้ในย่านที่ราคาถูกลง แต่สงสัยเป็นเพราะเขาคิดว่าฉันอาจอายุขึ้นไปถึงร้อยเขาเลยอยากได้เงินมรดกบางส่วนไปใช้ในตอนที่ยังอายุน้อยพอที่จะใช้เงินนั้นอย่างสำเร็จสำราญได้ เขาแต่งงานมาแล้วสามครั้ง และกำลังหมั้นอยู่เป็นครั้งที่สี่ ฉันเลิกคิดเรื่องจะทำตัวให้รู้จักมักคุ้นกับบรรดาผู้หญิงในชีวิตลูกแล้ว ฉันได้เรียนรู้ว่าพอเรารู้จักกันเจ้าหล่อนก็จะถูกไล่ไป แล้วก็มีสาวคนใหม่มาแทน จากนั้นเราก็ต้องใช้เวลาทำความรู้จักลักษณะนิสัยจำเพาะของแต่ละคน เหมือนที่ต้องเรียนรู้เวลาได้เครื่องซักผ้าเครื่องใหม่หรือโทรทัศน์เครื่องใหม่ ตอนยังเด็ก เขาก็ใจร้ายกับเพื่อนอย่างนี้เหมือนกัน เราคุยกันเป็นประจำทางโทรศัพท์ และเขาก็มีกินอาหารมื้อค่ำกับฉันอาทิตย์เว้นอาทิตย์ แต่ความสัมพันธ์ระหว่างเราก็จะจี้จ้อขึ้น ที่ไม่ค่อยดีส่วนหนึ่งเป็นเพราะฉันหายไปจากชีวิตลูกชายนานร่วมปีตอนเขาอายุเก้าขวบ ความจริงคือฉันแค่ไม่ค่อยสบายใจเวลาอยู่กับเด็กๆ ยิ่งเป็นเด็กผู้ชายก็ยิ่งยาก

สิ่งที่ฉันกังวลเกี่ยวกับเพื่อนบ้านรายใหม่ไม่ใช่เรื่องที่ว่า

หญิงหรือชายคนนั้นอาจทำเสียงดังอีกทีก็เกินจำเป็น – แพลตที่นี่มีจนวนกันเสียงดีมาก และแม้มีจุดตรงนั้นตรงนี้บ้างที่กันเสียงได้ไม่สนิท ตลอดหลายปีที่ผ่านมาฉันก็คุ้นกับเสียงประหลาดต่าง ๆ ที่ดังทะลุผ่านเพดานแพลตมิสเตอร์ริชาร์ดสันขึ้นมาแล้ว – แต่ฉันไม่ชอบเพราะโลกที่เป็นระเบียบเรียบร้อยดีของฉันอาจต้องเสียไป ฉันภาวนาให้คนที่มาอยู่ใหม่เป็นคนไม่สนใจใคร่รู้อะไรเลยเกี่ยวกับผู้หญิงที่อยู่แพลตชั้นบน อาจเป็นคนแก่ที่ทำอะไรเองไม่ไหว ไม่ค่อยออกจากบ้าน และมีคนช่วยงานบ้านมาหาทุกเช้า หรืออาจเป็นผู้หญิงทำงานอายุน้อยที่หายตัวไปตั้งแต่ปลายวันศุกร์ กลับไปอยู่บ้านช่วงสุดสัปดาห์และกลับมาช่วงค่ำวันอาทิตย์ นอกนั้นก็อยู่แต่ที่ทำงานหรือไม่ก็เข้ายิม มีข่าวลือแพร่ไปทั่วทั้งอาคารว่านักร้องเพลงป๊อปผู้มีชื่อเสียงโด่งดังสุด ๆ ในทศวรรษ 1980 มาดูที่นี่เพื่อว่าจะมาอยู่หลังเกษียณ แต่โชคไม่ดีที่ไม่ได้เป็นไปตามข่าว

ผ่านหน้าต่างฉันไหวทุกครั้งที่น่ายหน้าอสังหาฯ ขัปรถมาจอดเทียบข้างนอกแล้วพาลูกค้ามาชมแพลต ฉันคอยสังเกตทุกคนที่อาจกลายมาเป็นเพื่อนบ้าน มีคู่สามีภรรยาวัยเจ็ดสิบต้น ๆ ที่ดูท่าว่าจะดี พูดเสียงเบา จับมือกันไว้ตลอด และถามว่าอาคารนี้อนุญาตให้เลี้ยงสัตว์หรือเปล่า – ฉันได้ยินเพราะยืนฟังอยู่บนชั้นบันได – ทั้งสองมีท่าทางผิดหวังเมื่อได้รับคำตอบว่าไม่ได้ แล้วมีคู่ชายรักชายวัยสามสิบกว่า ดูจากเสื้อผ้าเย็น ๆ และลักษณะโดยรวมที่ดูยุ่ง ๆ แล้วน่าจะต้องรวยเส้นเหลือ แต่คุณนี้ก็ประกาศว่า ‘พื้นที่’ ตรงนี้คงเล็กเกินไปสำหรับพวกเขา และรู้สึกไม่มีความสัมพันธ์กับ ‘เรื่องราว’ ของที่นี่ แล้วก็ผู้หญิงสาวหน้าตาเรียบ ๆ ที่มองแล้วบอกไม่ได้ว่าเธอคิดเห็นเช่นไร เธอแค่พูดขึ้นมาว่าคนชื่อ สตีเวนส์คงชอบเพดานสูง ๆ อย่างนี้ เป็นธรรมดาที่ฉันหวังว่าจะได้

คู่เกย์คู่นั้น - เพราะพวกเขาคงเป็นเพื่อนบ้านที่ดีมากและแทบไม่มีโอกาสมีลูก - แต่ผลก็ออกมาแล้วว่าพวกเขาเป็นคู่ที่แสดงความสนใจน้อยที่สุด

และแล้วหลังจากผ่านไปสองสามสัปดาห์ นายหน้าอสังหาริมทรัพย์ก็ไม่มีใครมาดูแฟลตนั้นอีก รายชื่อประกาศขายในอินเทอร์เน็ตก็หายไป ฉันเลยเดาว่าคงตกลงทำสัญญาซื้อขายกันได้แล้ว ไม่ว่าฉันจะชอบหรือไม่ วันหนึ่งฉันก็ต้องตื่นขึ้นมาเห็นรถตู้ขนย้ายของจอดอยู่ข้างนอก แล้วใครสักคนหรือหลายคนก็จะไขกุญแจประตูหน้าเข้ามาอยู่อาศัยที่แฟลตข้างใต้แฟลตฉัน

โอ๊ย ฉันกลัวเสียจริง!

กดลองอ่าน

คุณแม่ กับฉันหนีออกจากเยอรมนีเมื่อต้นปี 1946 แค่สองสามเดือนหลังจากสงครามยุติ นั่งรถไฟจากซากที่ยังเหลืออยู่ของเบอร์ลินมายังซากเมืองปารีส ตอนนั้นฉันอายุสิบห้าและแทบไม่รู้จักชีวิตว่าเป็นอย่างไร เลยยังไม่อาจทำใจยอมรับความจริงที่ว่าฝ่ายอักษะพ่ายแพ้แล้ว คุณพ่อเคยพูดด้วยความมั่นใจถึงเรื่องการมีพันธมิตรเหนือกว่าของเผ่าพันธุ์เราและทักษะนักยุทธศาสตร์การทหารอันหาได้เปรียบของท่านฟือเรอร์ มั่นใจมากเสียจนกระทั่งดูเหมือนว่าเราต้องชนะอย่างแน่นอนตลอดมา กระนั้นด้วยเหตุอันใดไม่รู้ เราแพ้

การเดินทางเกือบเจ็ดร้อยไมล์ข้ามทวีปแทบไม่ช่วยให้มีความหวังสำหรับอนาคตเลย เมืองต่างๆ ที่เราเดินทางผ่านมีร่องรอยว่าถูกทำลายในช่วงปีหลังๆ นี้เอง ส่วนใบหน้าของผู้คนที่เห็นตามสถานีและในตู้รถไฟก็ไม่ได้ดูว่าเรงสดใสเพราะสงครามยุติแล้ว หากแต่มีร่องรอยบาดแผลอันเกิดจากผลแห่งสงครามความรู้สึกเหนื่อยล้าเห็นได้ทั่วทุกแห่งหน ด้วยตระหนักกันมากขึ้นเรื่อยๆ ว่ายุโรปจะไม่กลับไปเหมือนที่เคยเป็นในปี 1938 แต่จำเป็นต้องสร้างขึ้นใหม่หมด ความสดใสมีชีวิตชีวาของผู้ที่อยู่ในยุโรปก็เช่นเดียวกัน

เมืองเกิดของฉันแทบจะเรียกได้ว่าเหลือแต่เศษซากแล้วตอนนี้ สมบัติที่ถูกแย่งชิงไปจากเมืองนี้ก็นำไปแบ่งปันกันในหมู่ผู้พิชิตเราทั้งสี่ฝ่าย ส่วนเราก็อ่อนตัวอยู่ในห้องใต้ดินของผู้ศรัทธา

อย่างแท้จริงซึ่งเหลืออยู่ไม่กี่คนที่บ้านไม่พึงเสียหายเพื่อให้พ้นภัยจนกระทั่งเราได้เอกสารปลอมที่ช่วยให้ออกไปจากเยอรมนีได้อย่างปลอดภัย หนังสือเดินทางของเราใช้นามสกุลเกย์มาร์ต ฉันต้องฝึกออกเสียงมันซ้ำ ๆ เพื่อให้แน่ใจว่าจะออกเสียงใกล้เคียงของจริงให้ได้มากที่สุด แต่แม่ตอนนี้คุณแม่จะมีชื่อใหม่ว่านาทาลี - ซึ่งเป็นชื่อคุณย่า - ฉันก็ยังใช้ชื่อเกรเทลเหมือนเดิม

มีรายละเอียดใหม่ ๆ เกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นในค่ายกักกันเปิดเผยออกมาทุกวัน และชื่อของคุณพ่อก็เริ่มกลายเป็นคำที่ใช้หมายถึงอาชญากรรมโหดเหี้ยมที่น่าชิงชังรังเกียจอย่างที่สุด แม้จะไม่มีใครพูดเป็นนัยว่าเรามีความผิดเท่าเทียมกับท่าน คุณแม่ก็เชื่อว่าจะเกิดภัยอันตรายกับเราแน่ถ้าเราเปิดเผยตัวต่อทางการฉันเห็นด้วย เพราะฉันก็กลัวเช่นเดียวกับท่าน แม้ฉันจะตกใจเมื่อคิดว่าอาจมีคนคิดว่าฉันเป็นผู้สมรู้ร่วมคิดในความโหดร้ายป่าเถื่อนนั้น จริงอยู่ที่ฉันเป็นสมาชิกสันนิบาตเด็กสาวยุ้งเมเดลบวร์ห์ตั้งแต่อายุสิบขวบเต็ม แต่เด็กผู้หญิงทุกคนในเยอรมนีก็เป็นกันทั้งนั้น มันเป็นเรื่องบังคับ เหมือนที่เด็กชายอายุสิบขวบทุกคนต้องเป็นส่วนหนึ่งของสมาคมเด็กหนุ่มดอยเชสซุงโพลด์ แต่ที่ฉันสนใจคือการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬากับเพื่อนๆ ที่มีเป็นประจำมากกว่าการศึกษาเรื่องอุดมการณ์ของพรรคซึ่งฉันสนใจน้อยกว่ามาก และเมื่อเราไปถึง ณ ที่แห่งนั้น ฉันก็เคยเข้าไปในรั้วเพียงครั้งเดียว วันนั้นวันเดียวที่คุณพ่อพาฉันไปค่ายกักกันเพื่อดูงานที่ท่านทำ ฉันพยายามบอกตัวเองว่าฉันเป็นแค่คนที่บังเอิญอยู่ตรงนั้น ไม่มีอะไรมากไปกว่านั้น และฉันไม่ได้ทำอะไรผิดเลย แต่ฉันก็เริ่มกังขาแล้วว่าฉันมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่ได้พบเห็นหรือเปล่า

อย่างไรก็ดี เมื่อรถไฟเข้าสู่ฝรั่งเศส ฉันก็เริ่มกังวลมากขึ้นว่าสำเนียงของเราอาจทำให้ถูกจับได้ว่าเราเป็นใคร ฉันคิดด้วยเหตุด้วยผลว่าชาวเมืองปารีสซึ่งเพิ่งได้รับการปลดปล่อยเป็นอิสระยังคงอับอายที่ยอมแพ้ไปง่าย ๆ เมื่อปี 1940 แน่หนอนว่าต้องมีท่าทีต่อต้านใครก็ตามที่พูดแบบเราไม่ใช่หรือ ปรากฏว่าฉันกังวลถูกต้องเพราะห้องพักที่ไปขอเช่าห้าแห่งปฏิเสธเรา แม้เราแสดงให้เห็นว่ามีเงินมากพอจะพักอยู่ยาว ๆ ได้ ต่อเมื่อผู้หญิงคนหนึ่งที่ยังดูสแปลสวองโดมเวทนาเรา ให้ที่อยู่บ้านพักซึ่งอยู่ใกล้ ๆ แห่งหนึ่งมา เธอบอกว่าเจ้าของที่นั่นจะไม่ถามคำถามอะไร เราถึงได้หาที่พักได้ หากเธอไม่ช่วยไว้ เราก็อาจกลายเป็นคนตกยากข้างถนนที่ร่ำรวยที่สุดก็เป็นได้

ห้องที่เราเช่าอยู่ทางตะวันออกของเกาะอิลเดอลาซิเต้ใจกลางปารีส และในช่วงแรก ๆ ฉันยังอยากอยู่ใกล้บ้านเข้าไว้ จึงจำกัดตัวเองให้เดินวนเวียนไปมาแค่ช่วงสั้น ๆ ระหว่างสะพานป็องเดอซูยียีกับสะพานป็องเนฟ ไม่กล้าข้ามสะพานไปยังดินแดนที่ไม่รู้จัก บางครั้งก็คิดถึงน้องชาย เขาอยากเป็นนักสำรวจ คิดว่าเขาจะสนุกแค่ไหนที่ได้ไขปริศนาถนนที่ไม่รู้จักมักคุ้นพวกนั้น แต่พอคิดถึงเขาขึ้นมา ฉันก็รีบลบความทรงจำเกี่ยวกับเขาออกไปทันที

คุณแม่กับฉันอยู่ที่อิลเดอลาซิเต้ได้สองเดือนแล้วกว่าฉันจะรวบรวมความกล้าเดินไปที่จาร์แดงดูลูกช็องบูร์ก พรรณไม้เขียวขจีนานาพรรณในสวนนั้นทำให้เหมือนบังเอิญหลุดเข้าไปในสวนสวรรค์ ฉันคิดว่าช่างแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับเมื่อครั้งเราไปถึง ณ ที่แห่งนั้น รู้สึกได้ทันทีว่ามันแห้งแล้งอ้างว้าง ที่นั่นเราสูญหายใจเอาความหอมหวานแห่งชีวิตเข้าไปเติมปอด แต่ที่นั่นเราได้กลิ่นเหม็นเน่าแห่งความตายจนแทบสลัก ฉันเดินไปเรื่อย ๆ

เหมือนคนตกอยู่ในวังค์ จากตัวพระราชวังไปยังน้ำพุเมติซี แล้วตรงต่อไปยังสระน้ำ หันเดินออกไปอีกทางก็ต่อเมื่อเห็นกลุ่มเด็กชายตัวเล็กๆ เอาเรือไม้ลงลอยในสระ กระแสม่อมนๆ พัดพาเรือลอยไปหาเพื่อนเขาทางอีกฝั่งของสระ เสียงหัวเราะและเสียงพูดโต้ตอบกันอย่างตื่นเต้นของเด็กๆ เปรียบเหมือนเสียงดนตรีที่เข้ามาทำลายความซึมเศร้าเหงาหงอยที่อยู่กับฉันจนคุ้นชิน และฉันก็ต้องพยายามทำความเข้าใจให้ได้ว่า ด้วยเหตุใดทวีปเดียวกันนี้ถึงได้มีทั้งความงดงามเลอเลิศและความอัปลักษณ์สุดประมาณ

บ่ายวันหนึ่งขณะนั่งหลบแดดอยู่ที่ม้านั่งใกล้ๆ สนามเปตอง ฉันเกิดความเศร้าและความรู้สึกผิดถ้าถมเข้ามาจนน้ำตาไหลพราก เด็กหนุ่มหน้าตาดีคนหนึ่ง อายุคงมากกว่าฉันสักสองปี เดินเข้ามาหาด้วยสีหน้าเป็นห่วงเป็นใย ถามว่าเป็นอะไรไปหรือเปล่า ฉันเงยหน้ามองเขา เกิดความปรารถนาแวบขึ้นมา อยากให้เขาเอาแขนโอบฉันหรือยอมให้ฉันซบไหล่เขา แต่เวลาพูดออกไปจริง ๆ ฉันกลับพูดตามแบบที่เคย สำเนียงเยอรมันกลบภาษาฝรั่งเศสที่พูดเสียหมด เขาเลยผงะถอยหลังไปก้าวหนึ่ง จ้องฉันอย่างดูถูกโดยไม่ปิดบังเลย ก่อนจะรวบรวมพลังความโกรธแค้นทั้งหมดที่มีต่อคนเชื้อชาติเดียวพ่นคำพรูสวาทรุนแรงออกมาใส่หน้าฉันก่อนเดินตึงๆ จากไป น่าแปลกที่การกระทำของเขาไม่ได้ทำให้ความโหยหาสัมผัสจากเขาลดลงเลย กลับมากขึ้นด้วยซ้ำ ฉันวิ่งตามเขาไป เช็ดน้ำตาที่แฉะไปด้วย คิ้วเขาเข้มเข้าไว้ แล้วเชิญชวนเขาให้พาฉันไปที่หมู่บ้านนี้ บอกว่าเขาจะทำอะไรที่อยากทำกับฉันก็ได้ในที่ลับตานั่น

“คุณจะทำร้ายฉันก็ได้ถ้าอยากทำ” ฉันพูดเสียงกระซิบพลางหลบตา คิดอยู่ว่าเขาอาจตอบหน้าฉันแรงๆ เอาถ้าบั่น

ตื้อยท้องฉัน หรือชกหน้าจนตึงหักก็ได้

“ทำไมเธอถึงอยากให้เรา” เขาถาม น้ำเสียงแสดงว่าไม่ประสีประสา ทั้งที่หน้าตาหล่อออกอย่างนั้น

“ฉันจะได้รู้ว่าฉันยังมีชีวิตอยู่”

เขาเหมือนทั้งอยากทั้งรังเกียจ แล้วมองไปรอบๆ ดูว่ามีใครมองอยู่ไหม ก่อนชำเลื่องไปทางหมู่ไม้ที่ฉันชี้ เขาเลียริมฝีปาก พลางจ้องเนือกฉัน แต่พอฉันจับมือเขา สัมผัสของฉันก็ทำให้เขารังเกียจ เขาริบดึงมือออก ต่ำฉันว่าเป็นโสเภณี เป็นอูฐ/แดง (กะหรี่) แล้ววิ่งหนี หายตัวไปทางถนนกินเนอะแมร์

วันที่อากาศดีฉันจะเดินเรื่อย ๆ ไปตามถนนตั้งแต่เข้าตรู่ กลับมาที่พักต่อเมื่อคุณแม่เมามายเกินกว่าจะถามว่าฉันไปทำอะไรมาทั้งวัน ความงามสง่าที่เคยอยู่คู่กับท่านสมัยยังสาวเริ่มถดถอยไปแล้วยามนี้ แต่ท่านก็ยังเป็นผู้หญิงที่สง่า และฉันก็คิดอยู่ว่าท่านจะมองหาสามีใหม่ไหม ใครก็ได้ที่ดูแลเราได้ แต่ก็ดูเหมือนท่านไม่ต้องการเพื่อนหรือความรัก อยากอยู่คนเดียว อยากจมอยู่กับความคิดของตัวเองมากกว่าระหว่างเดินจากบาร์เหล่าแห่งนี้ไปแห่งโน้นเรื่อย ๆ ท่านเป็นคนเมาเงียบ ท่านจะนั่งอยู่ตรงมุมไฟสลัวๆ กุมขวดไวน์ไว้ ชิดเขียนลวดลายที่มองไม่เห็นไปตามพื้นผิวบนโต๊ะไม้ แต่ระวังตัวไม่ให้เกิดเรื่องจนทำให้ต้องระเห็จออกไปอยู่ที่ถนน ครั้งหนึ่งเราบังเอิญพบกันเมื่อดวงตะวันหายลับไปเหนือป่าบัวเดอบลูอญน์ และท่านเดินสะเปะสะปะมาทางฉันคว้าแขนฉันไว้แล้วถามเวลาจากฉัน ทำทางจำไม่ได้ว่าคนที่กำลังพูดด้วยเป็นลูกสาวของท่านเอง พอฉันบอกไป ท่านก็ยิ้มอย่างโล่งใจ – เพราะตอนนั้นเริ่มมืดแล้ว แต่บาร์เหล่ายังเปิดต่ออีกหลายชั่วโมง – แล้วท่านก็เดินต่อไปในทิศทางที่มีแสงไฟสว่างไสวและนำหลงไหล

ซึ่งมีอยู่ทั่วไปในเกาะฮิลเดอลาซีเต้ ฉันสงสัยว่าถ้าฉันเกิดหายไป
ไม่กลับมา ท่านจะลืมหรือไม่ว่าฉันเคยมีตัวตนอยู่

เราอนเตียงเดียวกัน และฉันไม่ชอบเลยที่ตื่นขึ้นมาโดย
มีท่านนอนอยู่ข้างๆ ต้องหายใจเอากลิ่นสุราที่หมักหมมอยู่ใน
ตัวคนนอนหลับและคละคลุ้งอยู่ในลมหายใจ เมื่อลืมตาตื่นขึ้น
ท่านจะลุกขึ้นนั่งอย่างงุนงงอยู่ชั่วครู่ แต่แล้วความทรงจำก็กลับ
คืนมา ท่านจะหลับตา พยายามถอยกลับไปสู่ภาวะไม่รู้รู้อะไร
ทั้งสิ้นอีก ในที่สุดท่านก็จำยอมรับรู้ความไม่น่าพิสมัยของช่วง
กลางวันและต้องลากสังขารออกมาจากที่นอน จากนั้นท่านก็จะ
ล้างหน้าล้างตาพอเป็นพิธีที่อ่างล้างหน้า ก่อนคว้าเสื้อมาสวม
แล้วออกไปข้างนอก พอใจจะทำตัวเหมือนที่เคยทำเมื่อวาน เหมือน
เมื่อวานขึ้น และเหมือนเมื่อวันก่อนๆ หน้านั้น

ท่านเก็บเงินและของมีค่าของเราไว้ในกระเป๋าเก่าๆ ซุกไว้
ตรงกันตู้เสื้อผ้า และฉันก็เฝ้ามองเงินก้อนไม่ใหญ่ของเราเริ่ม
ร่อยหรอลง เมื่อเทียบกับคนอื่นแล้วพูดได้ว่าเราอยู่สบาย - เพราะ
ผู้ศรัทธาอย่างแท้จริงดูแลเราเป็นอย่างดี - แต่คุณแม่ไม่ยอมลงทุน
หาที่อยู่อื่น ท่านสิ้นศรัทธาปฏิเสธทุกครั้งเมื่อฉันเสนอให้ไปหาแฟลต
เล็กๆ เช่าอยู่กันเองในย่านที่ถูกกว่านี้ ดูเหมือนตอนนี้ท่านยึด
แนวดำรงชีวิตแบบง่าย ๆ คือดื่มให้ลึ้มผืนร้าย ตราบใดที่มีเตียง
ให้นอน มีเหล้าให้ดื่มยกขวด เรื่องอื่นใดก็ไม่สำคัญแล้ว ซ่าง
ห่างไกลจากผู้หญิงที่ฉันเคยได้อาศัยไถ่ถอนจากอ้อมกอดในช่วง
วัยเด็ก ภรรยาที่เจตนาอยู่ในช่วงสังคม ทำตัวเหมือนดาราหนัง
ทำผมทรงใหม่ล่าสุด และแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสุดหรู

ผู้หญิงสองคนนี้ห่างไกลกันสุดขีด และต่างคนก็ต่าง
เกลียดกันน่าดู

ทุก เช้าวันอังคารฉันจะเดินข้ามโถงทางเดินระหว่างแพลตฟอร์มไปเยี่ยมเพื่อนบ้านชื่อไฮดี ฮาร์เกอร์ ผู้ครอบครองแพลตฟอร์มเลข 3 ปลายปีนี้ไฮดีจะครบหกสิบเก้า วันเกิดของเธอตรงกับช่วงงานเลี้ยงฉลองแม่พระปฏิสนธิริมล ออกจะเป็นวันที่ประจวบเหมาะแบบตลกร้ายสักหน่อยเพราะเธอไม่รู้ว่าพ่อแม่ผู้ให้กำเนิดเป็นใคร แต่มีคนรับไปเลี้ยงทันทีที่เธอลืมตาดูโลก ไฮดีเป็นผู้อาศัยเพียงรายเดียวในวินเทอร์วิลล์คอร์ตที่อยู่ที่นี่มาตลอดชีวิต พวกเขาพาเธอจากแผนกสูติตรงมาเมย์แฟร์เลย และเธอก็โตขึ้นมาโดยมีสวนไฮด์พาร์กเป็นสนามเด็กเล่น ตั้งครรภ์ตอนยังเป็นวัยรุ่นและไม่เคยได้แต่งงาน ไฮดีได้ทรัพย์สินตรงนี้เป็นมรดกเมื่อพ่อแม่บุญธรรมเสียชีวิต

แม้เธอจะอายุน้อยกว่าฉันราวสี่สิบสามปี แต่ไฮดีก็หาบฉันไม่ติดเรื่องความคล่องแคล่วว่องไว ทั้งทางร่างกายและความคิดอ่าน เธอเข้าร่วมวิ่งลอนดอนมาราธอนมาสามสิบปี แต่จำต้องหยุดเมื่อเป็นโรคพังผืดใต้ฝ่าเท้าอักเสบรุนแรงที่เส้นเท้าซ้าย เพราะเหตุนี้เธอจึงต้องใส่เฟืองนอนตอนกลางคืนและต้องฉีดยาแก้ปวดที่เท้าอยู่เป็นประจำ นับเป็นโชคร้ายอย่างยิ่งสำหรับผู้หญิงที่ไม่ชอบอยู่หนึ่งอย่างเธอ และฉันก็สงสัยว่าเพราะเหตุนี้หรือเปล่าที่ทำให้ความคิดความอ่านของเธอค่อยๆ เลื่อมลง เพราะเธอเคยเป็นคนที่มีชีวิตชีวามาก เป็นถึงจักษุแพทย์ที่คนเคารพนับถืออย่างยิ่ง แต่ตอนนี้เวลาคูยกัน เธอมักจะหนีออกไปนอกเรื่อง โชคดีที่อาการ

ยังไม่รุนแรงถึงขั้นสมองเสื่อมหรืออัลไซเมอร์ แต่เป็นลักษณะว่า เธอออกจะเลอะเลือนไปบ้างเป็นบางครั้ง ลืมไปว่าเรากำลังพูดเรื่องอะไรกันอยู่ สับสนเกี่ยวกับชื่อและสถานที่ หรือจู่ๆ ก็เปลี่ยนเรื่องไปจนเราตามไม่ค่อยทัน

เช้าวันนั้นฉันเห็นไฮดี้กัมหน้ากัมตาดูอัลบั้มภาพถ่ายเก่าๆ ใจฉันหวังว่าจะไม่ต้องดูไปกับเธอทั้งเล่ม ฉันเองไม่เก็บอัลบั้มภาพแบบนั้นและไม่เคยเห็นว่ามิประโยชน์อะไรที่จะวางรูปคนในครอบครัวไว้เกลื่อนบ้าน อันที่จริงฉันมีวางไว้แค่สองรูป รูปวันแต่งงานของเอ็ดการ์กับฉันในกรอบเงินและรูปของเคเดนตอนรับปริญญาจากมหาวิทยาลัย ขอบอกไว้ก่อนว่าฉันไม่ได้โชว์รูปพวกนี้เพราะความรักความซาบซึ้ง แต่ทำไปเพราะใครๆ ก็คิดว่าฉันจะต้องทำ

แต่กระนั้น ที่ชั้นชั้นหนึ่งในตู้เสื้อผ้ามีกล่องเครื่องประดับรูปทึบเสื้อผ้าแบบโบราณซ่อนลึกลงอยู่ด้านใน ฉันซื้อกล่องนี้มาจากแผงในตลาดที่มิงต์ปาร์นาสเมื่อปี 1946 กล่องใบนี้ทำด้วยไม้ประดับด้วยทองเหลืองขัดมัน ติดแผ่นโลหะปะกับช่องดาลกุญแจด้านหน้าและไขกุญแจได้ ฉันเก็บรูปถ่ายรูปเดียวไว้ข้างใน และแม้จะไม่กล้าดูรูปนั้นมานานกว่าเจ็ดสิบห้าปีแล้ว ฉันก็เชื่อว่าฉันจำรายละเอียดของมันได้ เป็นรูปตอนฉันอายุสิบสอง ตามองตรงไปที่ช่างภาพ และพยายามอย่างมากที่สุดที่จะวางท่าให้ดูเหมือนตัวเองเป็นสาวเจ้าเสน่ห์ เพราะเคิร์ทเป็นคนยืนถ่ายรูปอยู่หลังเลนส์ นิ้วมืออยู่ที่ชัตเตอร์ ตาจับจ้องอยู่ที่ฉันเท่านั้น ขณะที่ฉันพยายามไม่ให้ความรู้สึกหลงใหลในตัวเองแสดงออกมา เขายืนตัวตรงสวมชุดเครื่องแบบ รูปร่างเพรียวมีกล้ามเนื้อสมชายมีผมสีทอง และมีตาสีฟ้าอ่อนที่ทำให้ฉันอ่อนระทวย ฉันรู้สึกว่

เขาสนใจแต่ยังคงระวังตัว จึงพยายามเต็มที่ที่จะสานต่อจากจุดนี้ “เธอเห็นผู้ชายคนใหม่ เกรเทล” ไฮดีถาม ซึ่ไปที่รูปผู้ชาย หน้าตาฉลาดผู้ยืนอยู่ที่ชายหาด มือเท้าสะเอว ปากคาบกล้องยาสูบ วัสดุสต็อก “เขาชื่อบิลลี สแปรต เป็นนักเต้นและเป็นสายลับรัสเซีย”

“จริงหรือ” จันพูดพลางรินชาใส่ถ้วย และสงสัยว่านี่อาจเป็นเรื่องที่เธอพ้อฝันไปเองอีกเรื่อง – อาจเพราะเพิ่งดูหนังสายลับ เจมส์ บอนด์ ตอนเก่าเมื่อคืนก่อน ในหัวเลยยังมีแต่เรื่องสายลับ – แต่ถ้าดูจากยุคสมัยของรูปถ่ายก็เป็นไปได้ว่าเธอพูดเรื่องจริง ดูเหมือนจะมีสายลับรัสเซียจำนวนมากอยู่ทั่วอังกฤษในตอนนั้น

“บิลลีเป็นเพื่อนของพ่อฉัน เขาถูกจับได้ว่าขายความลับให้พวกเคจีบี¹” เธอพูดต่อแบบแทบหายใจหายคอไม่ทัน “หน่วยงานความมั่นคงกำลังจะเข้าจับกุมอยู่ที่เดียว แต่เขาเกิดรู้ว่ามีคนรู้เรื่องที่เขาปลอมตัวมา เลยชิงหนีไปมอสโก นำตื่นเต้นเป็นบ้าเลย เธอว่าไหม”

“ใช่” ฉันเห็นด้วย “น่าตื่นเต้นมาก”

“พวกเขาน่าจะเรียกร้องให้บิลลีกลับมาสู่คดี ไม่มีอะไรน่าโมโหเท่าการที่คนทำผิดไม่ต้องขึ้นศาลอีกแล้ว”

ฉันไม่พูดอะไร แล้วมองข้ามห้องไปยังนาฬิกาแบบมีหูก ซึ่งอยู่บนชั้นเหนือเตาผิงและรูปปั้นเล็กๆ ทำด้วยกระเบื้องซึ่งอยู่ข้างๆ ไฮดีจัดให้มันอยู่ในกลุ่มสมบัติล้ำค่าของเธอ

¹ Komitet Gosudarstvennoy Bezopasnosti หน่วยงานความมั่นคงของสหภาพโซเวียต

“เธอเคยเห็นใจพวกรัสเซียบ้างไหม” ไฮดีถามพลางจับจากถ้วย “ในช่วงทศวรรษ 1960 ฉันเคยคิดว่าพวกนี้อาจทำอะไรสำเร็จได้ด้วยปรัชญาเรื่องกรรมสิทธิ์ร่วมกันอะไรนั้น แต่แล้วพอพวกเขาเริ่มเล็งระเบิดนิวเคลียร์มาทางเรา ฉันก็เลยเลิกสนใจ ไม่มีใครอยากให้เกิดสงครามอีก จริงไหม”

“ฉันไม่ยุ่งเรื่องการเมือง” ฉันพูดกับเธอ เอาเนยทาขนมสโคนร้อนๆ สองชิ้นส่งให้ “ฉันเคยเห็นมาแล้วว่าสงครามทำอะไรกับผู้คน”

“ใช่สิ เธอใช้ชีวิตอยู่ตอนนั้น ใช่ไหม” เธอถาม

“ยุค 60 นะหรือ” ฉันว่า “ใช่ แต่เธอก็อยู่ด้วยนี่ ไฮดี”

“ไม่ใช่ ฉันหมายถึงก่อนหน้านี้แหละ สงครามนั้น เอ้อ... เรียกว่าสงครามอะไรนะ”

“สงครามโลกครั้งที่ 2” ฉันพูด

“นั่นแหละ”

“ใช่” ฉันบอกเธอ เราเคยคุยกันเรื่องนี้มาก่อน คุยกันหลายครั้งแล้ว แต่ฉันแทบไม่ลงรายละเอียดเรื่องราวในอดีตของฉันเลย และเมื่อพูดถึง ส่วนใหญ่ก็เป็นเรื่องในนิยาย “แต่ฉันยังเป็นเด็กอยู่นะตอนนั้นนะ”

ไฮดีวางอัลบั้มภาพลงก่อนหันมามองฉัน ทำตามีเลศนัย

“ได้ข่าวอะไรจากแฟลตข้างล่างไหม” เธอถามและฉันก็สั่นศีรษะ นี่เป็นอีกครั้งหนึ่งที่ฉันแอบดีใจที่ไฮดีมักทิ้งเรื่องหนึ่งแล้วหันไปหาอีกเรื่อง

“ยังเลย” ฉันตอบ เอาผ้าซับปากเช็ดเศษขนมปังออก “แนวรบด้านใต้ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง”

“เธอคิดว่าจะเป็นพวกไอ้มิดไทม์” เธอถาม ฉันขมวดคิ้ว

อย่างไม่ชอบใจ ลักษณะน่าสลดใจอย่างหนึ่งของสมองไฮโดรที่เริ่มเลอะเลือนมากขึ้นเรื่อย ๆ คือเธอมีแนวโน้มจะใช้ถ้อยคำที่มักจะถูกความ แต่เดี๋ยวนี้ถือว่าไม่เหมาะสม และเป็นถ้อยคำที่เธอจะไม่ยอมใช้เลยสมัยที่ยังดี ๆ ฉันสงสัยว่าอาจเป็นคำที่เธอเคยได้ยินตอนยังอายุน้อยซึ่งกลับมาครอบครองพื้นที่สมองส่วนที่ค่อย ๆ เสื่อมลง ถือว่าน่าแปลก เธอเล่าเรื่องราวสมัยเด็กได้มากมายไม่รู้จบ แต่พอถามว่าเมื่อวันพุธที่แล้วเกิดอะไรขึ้นบ้างช่วงหกโมงถึงเก้าโมง สมองเธอจะตื้อขึ้นมาทันที

“อาจจะเป็นใครก็ได้ล่ะ ฉันว่า” ฉันตอบ “เราไม่มีวันรู้จนกว่าเขาจะปรากฏตัว”

“มีหนุ่มน่ารักเคยอยู่แฟลตข้างล่างนั่นอยู่หลายปี” เธอพูด หน้าตาสดใสขึ้นมา “เป็นนักประวัติศาสตร์ เขาสอนอยู่ที่มหาวิทยาลัยลอนดอน”

“ไม่ใช่ ไฮโดร นั่นเอ็ดการ์ สามีนั่น” ฉันบอกเธอ “เขาอยู่กับฉันที่แฟลตตรงข้ามนี้”

“ใช่แล้ว” เธอพูด หลับตาให้ฉันราวกับเรามีความลับที่รู้จักกันอยู่สองคน “เธอจำเขาได้แล้วสินะ เอ็ดการ์แสนจะเป็นสุภาพบุรุษ แต่งตัวเรียบร้อยตลอด ฉันว่าฉันไม่เคยเห็นตอนเขาไม่สวมเสื้อเชิ้ตกับไม่ผูกเนกไทเลย”

ฉันยิ้ม จริงทีเดียว เอ็ดการ์พิถีพิถันเรื่องการแต่งเนื้อแต่งตัวเป็นพิเศษ แม้แต่ในวันหยุดเขาก็ไม่ชอบแต่งตัว ‘สบาย ๆ’ อย่างที่เรียกกัน เขาไว้หนวดกระจุกแบบฮิตเลอร์ มีคนพูดว่าเขาดูคล้ายรอนัลด์ โคลแมน ที่เขาเปรียบก็เข้าที่อยู่

“ฉันเคยพยายามจะจูบเขาหนหนึ่ง เธอรู้ไหม” ไฮโดรพูดต่อ เหลือบมองไปทางหน้าต่าง ดูจากวิธีที่พูด ฉันรู้ว่าเธอลืมไปแล้วว่า

กำลังพูดกับใคร “เขาแก่กว่าฉันหลายปีก็จริง แต่ก็ไม่เห็นจะเป็นอะไร แต่เขาก็ไม่ได้ชอบฉันนะ เขาปฏิเสธฉัน บอกว่าเขารักภรรยาคนเดียว”

“อย่างนั้นหรือ” ฉันพูดเสียงเบา พยายามนึกภาพจากนั้นให้ออก ไม่แปลกใจที่เอ็ดการ์ไม่เคยคิดจะเล่าเรื่องกุกกิกเรื่องนี้ให้ฉันฟัง

“เขาปฏิเสธฉันอย่างถอนอมน้ำใจ ฉันก็นึกขอบคุณเขาเรื่องนี้แหละ ฉันเองที่เป็นฝ่ายทำตัวน่าอาย”

“อาทิพย์นี่โอเบอร์อนมาหาเธอหรือยัง” ฉันถาม ถึงคราวฉันจะเป็นฝ่ายเปลี่ยนเรื่องบ้างแล้ว โอเบอร์อนเป็นหลานชายของไฮดี อายุราวสามสิบ หน้าตาดีแต่เสียตรงที่ถูกตั้งชื่อแปลกๆ แบบนี้ (ลูกสาวของไฮดีผู้เสียชีวิตอย่างน่าเศร้าเพราะโรคมะเร็งไปเมื่อสองสามปีก่อน เป็นคนคลั่งไคล้เซกสเปียร์) เขาทำงานอยู่แถวนี้ – คิดว่ามีตำแหน่งเป็นอะไรสักอย่างที่ใหญ่ๆ ของห้างเซลฟริดเจส – เขาดีกับยายมาก แม้ฉันจะรู้สึกว่าเขาออกจะน่ารำคาญในเรื่องที่ว่าเมื่อไรที่มีฉันอยู่ด้วย เขาจะพูดกับฉันด้วยเสียงที่ดังสุดเท่าที่จะทำได้ ออกเสียงชัดทุกพยางค์ เขาคงเชื่อว่าฉันหูตึง และฉันก็ไม่ได้หูตึง อันที่จริงแทบไม่ได้มีอะไรผิดปกติเลย ซึ่งทั้งน่าแปลกใจและน่ากังวลในเมื่อฉันอายุมากถึงขนาดนี้แล้ว

“เขาจะมาหาเย็นวันพรุ่งนี้” ไฮดีตอบ “มากับแฟน เขาบอกว่ามีอะไรมาบอก”

“อาจบอกว่าจะแต่งงานกัน” ฉันลองเดา และเธอก็พยักหน้า

“คงจะใช่” เธอเห็นด้วย “ฉันหวังว่าอย่างนั้น ถึงเวลาที่เธอจะเป็นฝั่งเป็นฝาเสียที เหมือนเคเดนของเธอ”

ฉันเลิกคิ้ว เคเดนเป็นผิวงเป็นผาหลายหนมากเสียจนมีผิวงมีผามากกว่าใครๆ ในอังกฤษ แต่ฉันก็เลือกจะไม่เล่าให้เธอฟัง เรื่องที่ว่าลูกชายฉันไม่ค่อยจริงจังเรื่องความผูกพันร่วมชีวิตกันสักเท่าไรให้เธอรำคาญใจไปเปล่าๆ ปลื้ๆ

“ถ้าเธอได้ยินอะไร ต้องมาบอกฉันนะ ได้ไหม” ไฮดีขอพลางโน้มตัวมาข้างหน้า ฉันก็ยกมือกลับไปเรื่องต่างๆ ที่เรายุ่งกันมา สงสัยว่าคราวนี้เธอจะไปจ่อมองตรงเรื่องไหน

“ถ้าฉันได้ยินเรื่องอะไรนะจ๊ะ” ฉันถาม

“เรื่องเพื่อนบ้านใหม่นะ เราจัดงานปาร์ตี้ให้เขาได้นะ”

“ฉันว่าเขาคงไม่ชอบหรอก”

“หรืออย่างน้อยก็อบเค็กเอาไปให้”

“นั่นอาจจะดีกว่า”

“แล้วพวกยิวล่ะ” เธอถามหลังจากหยุดไปนาน “มีช่วงหนึ่งที่อาคารอย่างของเราไม่รับคนยิว ฉันเองไม่ว่าอะไรหรอก ฉันใจกว้างเปิดรับคนทุกจำพวก ถ้าให้พูดกันตรงๆ ฉันเห็นว่าพวกเขาเป็นมิตรมาก ยังสดใสรุ่งเรืองได้อย่างน่าแปลก ทั้งที่ผ่านอะไรๆ มาขนาดนั้น”

ฉันไม่พูดอะไรเลย และเมื่อเธอปิดตาลหลังจากนั้นไม่นาน ฉันก็ดึงถ้วยออกจากมือเธอ ล้างถ้วยล้างจานที่ใช้แล้วในอ่างล้างมือ แล้วก็กลับ ฉันจูบไฮดีเบาๆ ที่หน้าผากก่อนปิดประตูตามหลังตรงโถงทางเดิน ฉันเหลือบมองลงบันไดไปที่แฟลตข้างล่าง ตอนนั้นก็ยังเงียบเชียบราวป่าช้า

ผู้ชาย คนนั้นชื่อเรมี ตูสแซงต์ ดวงตาข้างขวามีผ้าคาดปิด ตีตรูปธงชาติฝรั่งเศส เพราะเขาสูญเสียอวัยวะข้างนั้นเมื่อครั้ง ลูกกระเบิดที่เขาเอาไปวางเกิดระเบิดเร็วเกินไป ทั้งที่ไม่สมประกอบ เขาก็ยังหล่อ หล่อแบบโหดๆ ด้วยผมดำดกหนาและรอยยิ้มหย่น เขาอ่อนกว่าคุณแม่ราวแปดปีและจะเลือกคบผู้หญิงคนไหนก็ได้ แต่เขาเลือกท่าน ครั้งนี้เป็นครั้งแรกหลังจากน้องชายฉันตายที่ท่านดูเหมือนว่าจะเปิดรับโอกาสใหม่ๆ ในชีวิต ตื่นน้อยลงและเอาใจใส่รูปลักษณ์ให้ดูดี ท่านจะนั่งอยู่หน้ากระจกมัวๆ ในห้องของเรา เอาแปรงมาแปรงผม และหันหนึ่งพูดเป็นนัยว่าความรักครั้งใหม่ก็คือวิธีที่พระเจ้าผู้เป็นเจ้าแสดงให้รู้ว่าพระองค์มิได้ถือว่าท่านเป็นคนผิดในอาชญากรรมใดๆ ที่เกิดขึ้น ณ ที่แห่งนั้น แต่ฉันไม่ค่อยอยากรจะเชื่อเท่าไร

“สิ่งที่ลูกจะต้องเข้าใจเกี่ยวกับเมอซีเออร์ตูสแซงต์” ท่านบอกฉัน ออกเสียงนามสกุลเขาชัดเจนราวกับไปสัมผัสเข้าเป็นสมาชิกราชบัณฑิตฝรั่งเศส “คือเขาเป็นผู้ดีมีตระกูล เชื้อสายบรรพบุรุษมีไวเคานต์เออย มาร์ควิสเออย เต็มไปหมด แต่เขาเป็นคนมุ่งมั่นต่อสู้เพื่อ*เอกลิตาวิสต์* (ความเสมอภาคระหว่างชนชั้น) ก็เฝ้าอยู่เองที่เขาจะปฏิเสหยศศักดิ์พวกนั้น เขาเล่นเปียโนเป็นร้องเพลงได้ อ่านวรรณกรรมสำคัญๆ มาแล้วเกือบหมด และเมื่อฤดูร้อนที่แล้วนี้เอง เขานำมาพูดออกแสดงในนิทรรศการที่มึงมาร์ตร”

“แล้วเขาต้องการอะไรจากคุณแม่คะ” จันถาม

“เขาไม่ได้‘ต้องการ’อะไรเลยนะ เกรทล” ท่านตอบ หดหิดเพราะน้ำเสียงของจัน “เขาหลงรักแม่ ลูกว่าเรื่องนี้เชียวักหรือ ผู้ชายฝรั่งเศสมักชอบสาวใหญ่มากกว่าเด็กไม่ประสีประสา พวกเขามีวิจารณ์ญาณพอจะรู้ค่าของประสบการณ์และปัญญา ลูกอย่าอิจฉาเลย อิกยี่สิบปีจากนี้ลูกจะต้องดีใจที่เป็นแบบนี้”

ท่านหันกลับไปสองกระจก จันนอนอยู่บนเตียง มองจากมุมนี้จันสงสัยว่าเป็นจริงอย่างนั้นหรือเปล่า จันรู้สึว่าผู้ชายให้ค่าความสวยมากกว่าสิ่งอื่นใด และแม้คุณแม่จะเป็นคนสวยมากมาตลอด ความร่าเริงสดใสของท่านก็หายไปมากนับตั้งแต่สงครามยุติ เส้นผมไม่เงางามเท่าที่เคยเป็น มีผมขาวแทรกอยู่กลางผมดำเหมือนแขกไม่ได้รับเชิญ เส้นเลือดดำเส้นเล็กๆ ก็เริ่มโปนพาดแก้มเหมือนจุดกระ มันเกิดจากการดื่มไวน์อย่างไม่บันยะบันยัง แต่ดวงตาของท่านยังมีมนตร์สะกดอยู่ เป็นสีน้ำเงินเข้มสวยตริ่งตราทุกคนที่นั่งอยู่ตรงข้าม จันยอมรับว่าไม่ใช่จะเป็นไปไม่ได้ที่ผู้ชายจะยังคงหลงรักท่าน แต่ท่านก็พูดถูกที่ว่าจันอิจฉา ถ้าหากจะมีเรื่องรักใคร่พิศواس จันก็อยากเป็นคนสำคัญของเรื่อง

“เขารวยไหมคะ” จันถาม

“เขาแต่งตัวดี” ท่านตอบ “และกินอาหารที่ภัตตาคารดีๆ เขาถือไม้เท้าฟาเยต¹ มีตราประจำตระกูลอยู่บนวงแหวนตรงด้าม

¹ Boutique Cannes Fayet บริษัทสัญชาติฝรั่งเศสซึ่งเชี่ยวชาญด้านการทำด้ามจี้บร้อมและไม้เท้า ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 1909

ไม่ทำด้วย ก็คงจะใช่จ๊ะ แม่คาดว่าเขาคงเป็นคนมีฐานะพอตัว”

“แล้วเขาทำอะไรตอนเกิดสงครามล่ะคะ”

ท่านไม่ตอบ – ทำเหมือนกับฉันไม่ได้ถาม – แล้วเดินไปที่ตู้เสื้อผ้า หยิบชุดผ้าไหมสีแดงออกมา ชุดที่คุณพ่อให้เป็นของขวัญคืนที่ท่านบอกว่าเรากำลังจะออกจากเยอรมนี คุณแม่สวมเสื้อผ้าชุดที่เคยแนบเนียนไปกับร่างกาย อวดทุกส่วนว่าส่วนโค้งของท่านแต่ตอนนี้ท่านใส่แล้วไม่ค่อยสวยเหมือนก่อน

“ชุดนี้ต้องใช้เข็มขัด” ท่านพูดพลางมองสำรวจตัวเองในกระจก รื้อค้นไปตามลิ้นชัก แล้วก็พบเส้นหนึ่งที่มีสีตัดกับสีแดงสดได้ดี

“หนูจะพบเขาได้เมื่อไหร่คะ” ฉันถามพลางมองออกไปนอกหน้าต่าง ดูผู้คนเดินไปตามถนนเบื้องล่าง ผังตรงข้ามที่พักของเรามีร้านขายเสื้อผ้าสุภาพบุรุษ และมีเด็กหนุ่มคนหนึ่งทำงานอยู่ที่นั่น อายุแก่กว่าฉันไม่มาก ฉันสะดุดตาเด็กคนนี้ ฉันมักจะเฝ้าดูเขาทำงานของเขาไป เขามีผมสีทองเหมือนเคิร์ท แต่ผมของเขาตกลงมาปรกหน้าผาก และดูเหมือนจะเดินสะดุดนั่นสะดุดนี้อยู่เรื่อยเหมือนเด็กซุ่มซ่าม ทำให้ฉันรู้สึกเอ็นดู ถึงจะไม่ได้แคล่วคล่องอย่างนักเต้นแต่เขาก็หล่อดี

“เมื่อเขาเชิญเป็นทางการไงจ๊ะ” คุณแม่ตอบ

“แต่เขารู้ว่าคุณแม่มีลูกสาวใช่ไหมคะ”

“แม่เคยพูดอยู่นะ”

“คุณแม่บอกเขาหรือเปล่านั้นว่าหนูอายุเท่าไร”

ท่านลังเล “แล้วเรื่องนี้สำคัญอะไรกับเขาละ เกรทล”
ท่านถามพลางขมวดคิ้ว “บังเอิญว่าเขาเองก็มีลูกสาวเหมือนกัน
อ่อนกว่าลูกมากแน่นอน อายุแค่สี่ขวบ แก่อยู่กับแม่ที่อองกุแลม”

“ถ้าอย่างนั้นเขาก็แต่งงานแล้วสิคะ”

“เด็กคนนั้นเป็นลูกนอกสมรส แต่เพราะเขาเป็นสุภาพบุรุษ ก็เป็นธรรมดาอยู่เองที่ต้องส่งเสียเลี้ยงดูเด็ก”

“ลูกไปกับคุณแม่สักคืนหนึ่งดีไหมคะ” ฉันเสนอแนะ ขณะคุณแม่ฉีดยาน้ำหอมที่ซอกคอและข้อมือ น้ำหอมของแกร์แลง ชาร์ลิมาร์ชวดสดท่ายนี้คุณย่าให้ท่านเมื่อสักเจ็ดปีก่อนเนื่องในวันเกิด และตอนนี้ก็จวนเจียนจะหมดแล้ว กลิ่นน้ำหอมทำให้ฉันหวนนึกถึง งานเลี้ยงอำลาของเราที่เบอร์ลิน เมื่อครั้งที่ดูเหมือนจะต้องได้รับ ชัยชนะแน่นอน และอาณาจักรไรช์ก็มีท่าทีว่าจะยืนยงไปเป็นพันปี ฉันเห็นน้องชายยืนอยู่ที่ราวบันได ฝ้าดูนายทหารและภรรยาเดิน เข้ามาชุมนุมกันที่ห้องเลี้ยงรับรอง เราสองพี่น้องจ้องมองเครื่องบิน และชุดราตรีสวยๆ ที่เดินกรายมากมายหลากสีสันทันทางเดิน ไปยังห้องรับรอง ดูกันเพลินจนตาค้าง เหตุการณ์นั้นผ่านไปเพียง สี่ปีเท่านั้นหรือ รู้สึกเหมือนเวลาผ่านไปนานหลายชาติหลายภพ และช่วงเวลาสองร้อยห้าปีดาห์ที่คั่นกลางระหว่างเวลานั้นกับเวลานี้ ก็นองด้วยโลหิต

“แม้ว่าไม่ดีกว่า” ท่านตอบ ลำรวจตัวเองเป็นครั้งสุดท้าย ในกระจกก่อนเดินออกจากห้อง พร้อมเผชิญเหตุการณ์น่าตื่นเต้น ใดๆ ที่จะเกิดในคืนนั้น

ฉันมองออกไปนอกหน้าต่างอีกครั้ง และฝ้าดูเมอซิเออร์ วันนิเออร์ เจ้าของร้าน เดินออกจากร้านไปที่ทางเดินข้างถนน รถ คันหนึ่งมาจอดเทียบแล้วคนขับก็เปิดท้ายรถขึ้นขณะที่เด็กชาย คนที่ฉันชอบโผล่ออกมาจากประตู ขนกล่องมาหลายใบ แต่ละ กล่องวางซ้อนกันอย่างหมิ่นเหม่ เดาได้เลยว่าเขาต้องสะดุดตอนที่ ก้าวลงไปบนทางเดินเท้า กล่องใบหนึ่งตกลงมา ทันใดนั้นไปอื่นๆ

ก็วิ่งตามลงมาติดๆ กัน เเคราะห์ดีที่เย็นวันนั้นฝนไม่ตก เลยไม่มีอะไรเสียหาย แต่เมอซีเออร์วันนิเออร์กิดำเขาอยู่ดี แอ้มเอามือฟาดหัวเขาด้วย เด็กหนุ่มเอามือลูบหูเพื่อบรรเทาความเจ็บ เขาคงรู้สึกว่ามีคนมองอยู่ก็เลยเหลือบมองขึ้นมาและเห็นฉันเข้า เขาอายจนหน้าแดงกำ ริมหันหลังกลับเข้าไปในร้าน ขณะที่คุณแม่เดินก้าวข้ามกล่องใบหนึ่งซึ่งตกอยู่และหายไปใต้อาย

ทดลองอ่าน

ฉันใช้ห้องสมุดเมย์แฟร์ที่ถนนเซาท์ออสเตรเลียสตรีตเสี้ยคุ้ม มันอยู่ห่างจากแฟลตแค่เดินสบายๆ ลิบนาทีกี่ถึง ฉันเป็นสมาชิกยืมหนังสือเป็นประจำมาหลายปี เอ็ดการ์เป็นนักอ่านตัวยง และหนังสือของเขาหลายเล่มยังอยู่ที่ชั้นในห้องที่เคยเป็นห้องทำงานของเขาแต่ตอนนี้กลายเป็นห้องพักแขก รสนิยมของเขา กับของฉันก็ต่างกันมาก ตอนกลางวันสามิฉันเป็นนักประวัติศาสตร์ แต่เขาชอบอ่านนวนิยายร่วมสมัยในเวลาว่าง ส่วนฉันนั้นโดยทั่วไปชอบอ่านหนังสือที่ไม่ใช่นวนิยายมากกว่า หนังสือพวกนี้แหละที่ฉันย้อนกลับไปหาอยู่เรื่อยเวลาเดินดูหนังสือตามชั้น ฉันمينอะไรก็ตามแต่ที่เกี่ยวข้องกับสมัยยังเด็ก แต่มองว่าชาวกรีกกับชาวโรมันน่าอัศจรรย์มาก ฉันสนใจอัตชีวประวัติของนักบินอวกาศเป็นพิเศษ เห็นว่าความปรารถนาจะออกไปนอกโลกและความสามารถที่จะทำให้สำเร็จตามนั้นเป็นทั้งสิ่งที่บ้าและน่าชมเชย ฉันไม่ได้ชอบอ่านหนังสือเป็นบ้าเป็นหลังอย่างเอ็ดการ์ แต่เป็นลักษณะนิสัยที่คุณพ่อซึ่งเป็นคนรักหนังสือตัวยงพอๆ กันปลูกฝังให้ลูกทั้งสองคน

แน่นอนว่าน้องชายฉันชอบอ่านเกี่ยวกับนักสำรวจ เขาพูดอยู่เสมอว่าจะต้องเป็นนักสำรวจให้ได้สักวัน ครั้งหนึ่งฉันแอบได้ยินเขาเล่าเรื่องบ้านของเราที่เบอร์ลินให้พาเวล ซึ่งเป็นคนรับใช้คนหนึ่ง ที่แห่งนั้นฟังว่า เขากับเพื่อนๆ เคยใช้เวลาเป็นชั่วโมงๆ สำรวจทั้งห้องใต้หลังคาใหญ่มหึมาเต็มไปด้วยของกระจุกกระจิกสารพัด

ที่สะสมมาหลายปี ห้องใต้ดินมืดๆ มีทางเดินวกเวียนเป็นเขาวงกต
ทั้งชั้นต่างๆ ในบ้านซึ่งออกแบบมาให้สถาปนิกได้แสดงฝีมือเต็มที่
ในการสร้างซอกมุมหลืบต่างๆ พาเวลคงไม่สนใจอะไรพวกนี้ แต่
น้องเล่าไปเรื่อย ๆ โดยไม่สนว่าใครจะฟังหรือไม่ตามแบบของเขา

“คุณหนูสำรวจที่นี่ไม่ได้หรือครับ” พาเวลถามเสียงเบา
เพราะเคิร์ทกำลังนั่งฟังแดดชัดตรงเพดานอยู่ข้างนอก เขาเคย
ออกปากห้ามพาเวลไม่ให้พูดกับเราสองพี่น้อง เธอคงไม่ค่อยกับ
หนูสกปรกหรืออะไรไหม เคิร์ทเคยถามฉัน อารามที่ฉันอยาก
เอาใจเขา ก็เลยหัวเราะร่าออกมาและชมเขาว่ามีอารมณ์ขัน

“ผมไม่ได้รับอนุญาตให้ทำครับ” น้องฉันตอบเศร้าๆ

“แล้วคุณหนูก็ยอมทำตามกฎแบบนั้นด้วยหรือครับ” พาเวล
ถามด้วยน้ำเสียงเหนียวหนำย “ถ้าออกไปนอกรั้วบ้านคุณหนู
อาจกลัวสิ่งที่จะพบก็ได้”

“ผมไม่กลัวอะไรทั้งนั้น” น้องยืนยัน ผุดลุกขึ้นนั่งด้วยความ
โกรธ

“คุณหนูควรจะกลัวนะครับ”

เงียบกันไปนาน ฉันมองน้องชายเดินกลับขึ้นบันไดไปที่
ห้องนอน ครุ่นคิดถึงคำพูดของพาเวล ตั้งแต่เช้าวันที่เรามาถึง
คุณแม่กับคุณพ่อกำชับหนักหนาน่าน้องต้องไม่ไปไหนไกลบ้าน
ท่านทั้งสองควรจะได้ว่าเขาต้องไม่ทำตาม พวกเด็กผู้ชายไม่ค่อย
มีใครเชื่อฟังหรอก

อย่างไรก็ดี เช้าวันนั้นเมื่อฉันกลับมาจากห้องสมุด หนีบ
เอาหนังสือชีวประวัติของมารี อองตัวแนตต์ เล่มที่เพิ่งพิมพ์ใหม่
มาด้วยนั้น ฉันเห็นรถที่ไม่คุ้นตาจอดอยู่นอกวินเทอร์วิลล์คอร์ต
และจ้องมองมันอย่างไม่สบายใจนัก มีที่ให้จอดรถได้ไม่กี่ที่บน

ถนนสายนี้ แต่ละที่ต้องเสียเงินแพงเสียจนไม่มีใครอยากจอด
ผู้อาศัยอยู่ที่แฟลตมีป้ายอนุญาตให้จอดรถได้ที่บิ๊มน้ำมันใกล้ๆ
ทุกวันนี้มีแต่คนโง่ เศรษฐี หรือเศรษฐีที่โง่เท่านั้นแหละที่จะ
ขับรถเข้าลอนดอน เมื่อเดินเข้าล็อบบี้มา ฉันก็หยุดที่หน้าแฟลต
หมายเลข 1 เอาหูแนบประตู ได้ยินการเคลื่อนไหวอยู่ภายใน แต่
ไม่ได้ยินเสียงพูดคุยอะไรเลย

ฉันเคาะบานประตูไม่เบาๆ สองจิตสองใจ ใจหนึ่งก็อยาก
ให้คนข้างในได้ยิน อีกใจหนึ่งก็ไม่อยากรบกวนเขา เมื่อประตู
เปิดออก ฉันก็ยืนเผชิญหน้ากับหญิงสาวอายุไม่เกินสามสิบห้า
แต่งตัวแบบที่เรียกกันว่าหลากหลายหลากหลายสีสน် ผมสีทองอ่อน
เกือบขาว มีริ้วสีชมพูแทรกอยู่ทั่ว ฉันต้องยอมรับว่าออกจะชื่นชม
เอลัง (ความมีชีวิตชีวา) ของเธอทีเดียว

“สวัสดีค่ะ” เธอพูด หน้าตาดูรับแขกดี ฉันทักตอบแบบ
เดียวกันพลางยื่นมือออกไป

“เกรทเล เฟิร์นสปี ค่ะ” ฉันแนะนำตัว “เพื่อนบ้านชั้นบน
ของคุณ คุณคงกำลังเตรียมย้ายเข้ามาสินะ”

“ไม่ใช่ค่ะ” เธอพูดพลางสั่นศีรษะ “ฉันก็แค่พนักงานแต่ง
ภายใน ฉันมาวัดสถานที่ค่ะ”

คำนี้อีกแล้ว คำว่า ‘สถานที่’ เราไม่เรียกอะไรๆตามที่เป็น
กันแล้วหรือ ดูเหมือนว่าทุกวันนี้ภาษากำลังจะสูญสลาย เราเลิกใช้
คำพื้นฐานที่สุดไปเพราะถูกมองว่าไม่เหมาะสม คำว่า ‘แฟลต’
อาจถือว่าเป็นคำที่แสดงความเป็นชนชั้นกลางเกินไป หรือเป็น
ชนชั้นต่ำเกินไป จริงๆนะ ดูเหมือนถ้าจะให้ปลอดภัยที่สุดคือ
ไม่พูดอะไรเลย หากเป็นอย่างนั้นจริงๆ โลกก็อาจไม่ได้เปลี่ยน
อะไรไปมากนักหรอก

“แอลิสัน สมอล” เธอพูดต่อ แนะนำตัวเอง “จากบริษัท สมอลลินที่เรียลส์คะ”

“ยินดีที่ได้รู้จักค่ะ” ฉันพูดพลางสำรวจอารมณ์ตัวเองดูว่า ผิดหวังหรือเปล่าที่เป็นอย่างนี้ ฉันตัดสินใจคนได้เร็วกว่าใครเป็นคนแบบใด เธอดูเป็นคนน่าคบพอตัวและฉันรู้สึกว่าจะยินดีที่เดียว ถ้าได้เธอมาอยู่แฟลตใต้แฟลตฉัน แค่อูเลื้อยผ้าเธอก็ทำให้ฉันสนุกได้แล้ว “คุณคงมาวัดผ้ามา่าน โซฟา และอะไรต่อมิอะไร ไซ้ไหม”

“ใช่ค่ะ” เธอตอบ ก้าวถอยหลังเข้าแฟลตและเชิญฉันเข้าไป “เข้ามาดูไหมคะ”

ฉันชอบคุณเธอแล้วเดินเข้าไป ฉันว่าเธอคงไม่เชิญใครทุกคนเข้าไปหรอก แต่ธรรมชาติของคนเรามักไว้ใจคนแก่ ก็คนอย่างฉันจะเป็นอันตรายสักแค่ไหนกันเล่า กระนั้นฉันก็ยังรู้สึกแปลกๆ ที่เข้าไปในบ้านของมิสเตอร์ริชาร์ดสัน ซึ่งตอนนี้ข้าวของของเขาถูกขนออกไปหมดแล้ว เพราะห้องนี้มีลักษณะเหมือนแฟลตของฉันทุกประการ ฉันเลยเห็นภาพหลอนขึ้นมาในใจว่าแฟลตของฉันจะเป็นเช่นไรเมื่อฉันจากไป และทุกอย่างที่ฉันครอบครอง แม้แต่ของชิ้นเล็กๆ ที่สะสมมาตลอดหลายปีเพื่อเป็นเครื่องหมายว่าครั้งหนึ่งฉันเคยมีชีวิตอยู่ จะต้องถูกทิ้งลงถังขยะไป หรือไม่ก็ส่งไปให้ร้านที่รับของบริจาคไปขายเป็นการกุศล ตั้งแต่ภาพวาดที่เอ็ดการ์ซื้อให้เป็นของขวัญแต่งงาน ไปจนถึงตะหลิวซิลิโคนที่ใช้คู่กับกระทะทอด ฉันรู้ว่าเคเดนคงจะบอกขายแฟลตนี้ตั้งแต่ศพของฉันยังไม่ทันจะเย็น

“คุณอยู่ชั้นบนนี้มานานหรือยังคะ” มิสสมอลถาม และฉันก็พยักหน้ารับ แปลกใจที่เสียงพูดของเราก้องเมื่อไม่มีเครื่องเรือน

บุญมมาซบเสียงเอาไว้

“หกสิบกว่าปีแล้ว” ฉันตอบ

“โชคดียัง!” เธออุทาน “ฉันคงต้องขายไต่ไปข้างหนึ่งเลย เพื่อให้ได้มาอยู่ในย่านนี้ของลอนดอน”

“ขอถามได้ไหม...” ฉันหยุดไปครู่หนึ่ง ไม่แน่ใจว่าเธอจะยอมบอกมากน้อยแค่ไหน “ลูกค้าของคุณจะย้ายมาเร็ว ๆ นี้ใช่ไหม”

“ค่ะ อีกไม่นานหรอก เขาว่าอย่างนั้นนะค่ะ” เธอตอบ เอาอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ชี้ไปที่ผนังด้านหนึ่ง เครื่องมือนั้นยิงจุดสีแดงไปยังสีที่ทาเอาไว้ แล้วเธอก็ดูที่จอเครื่อง ฉันไม่รู้ว่าจะจุดสีแดงหมายความว่าอย่างไรหรือแสดงข้อมูลอะไร แต่จากที่เธอนิพนธ์ ดูเหมือนจะสำคัญมาก “ฉันกับทีมเลยต้องเร่งทำงานกันแล้ว โชคดีที่ฉันรู้ว่าคนพวกนี้ต้องการอะไร เพราะเคยทำงานให้พวกเขามาก่อนนะค่ะ”

“คนพวกนี้” ฉันพูด รีบคว้าเอาคำนี้ไว้เหมือนคนที่กำลังจะจมน้ำคว่ำหน้า “เป็นคู่สามีภรรยาหรือคะ”

เธอลังเล ฉันสังเกตเห็นว่าลิปสติกของเธอออกจะทาไว้หนา ทำให้เกิดเสียงเวลาเธอเผลอริมฝีปากเข้าหากัน

“ฉันไม่ควรพูด มิสซิสเพิร์นสปี” เธอกล่าว “ความลับของลูกค้าและอะไรทำนองนั้นแหละค่ะ”

“โอ๊ย ฉันแน่ใจว่าเขาไม่ว่าอะไรหรอก” ฉันตอบ พยายามเต็มที่จะไม่ให้ฟังดูเหมือนเป็นชาวบ้านสอดรู้สอดเห็น

“อย่างไรพวกเขาก็ต้องมาอยู่ข้างล่างแฟลตฉันอยู่ดี”

“ถึงอย่างนั้นก็เถอะค่ะ ฉันรู้ว่าพวกเขาถือเรื่องความเป็นส่วนตัวมากแค่ไหน ก็อย่างที่บอกแหละค่ะ อีกไม่นานเขาก็จะมาอยู่

ที่นั่นกันแล้ว เดี่ยวคุณก็จะมีโอกาสได้พบเอง”

ฉันพยักหน้ารับ รู้สึกผิดหวัง

“ฉันรู้ว่าออกจะเป็นเรื่องที่ทำให้เครียด” เธอพูดต่อ รับรู้
ได้ว่าฉันกังวล “มีเพื่อนบ้านใหม่ๆ ที่ต้องปรับตัวให้เข้ากัน ทั้งๆ
คุณอยู่ที่อาคารแห่งหนึ่งมานานขนาดนี้ เจ้าของแฟลตคนก่อน
ก็อยู่ที่นั่นมาหลายปีเหมือนกัน ใช่มั้ยคะ”

“ก็ไม่ใช่” ฉันบอก “เขาเพิ่งย้ายเข้ามาปี 1992”

เธอหัวเราะ ซึ่งฉันไม่รู้ทำไม

“วางใจเถอะค่ะ คุณจะไม่มีปัญหากับลูกค้าของฉัน พวกเขา
ออกจะ...” เธอหยุด นึกหาคำเหมาะๆ “จะพูดว่าอย่างไรดี
พวกเขา...คุณสนใจเรื่องการปฏิบัติฝรั่งเศสสินะคะ”

ฉันมองเธอตาค้าง อึ้งไปเพราะคำถามที่ไม่เกี่ยวกับเรื่อง
สีหน้าฉันคงบอกให้รู้ว่าฉันสับสนเพราะเธอพยักพืดไปทาง
หนังสือที่ฉันถืออยู่

“มารี อองตัวแนตต์ ไรคะ” เธออธิบาย

“อ้อ ไซ” ฉันพูดพร้อมยกไหล่อย่างจะบอกว่าเป็นเรื่อง
ธรรมดา “คนมีอำนาจไม่ว่าเป็นหญิงหรือชายก็ทำให้ฉันทั้งได้เสมอ
ฉันสนใจว่าพวกเขาใช้อำนาจอย่างไร ไซในทางที่ดีหรือในทางร้าย
และพอใช่แล้วทำให้พวกเขาเปลี่ยนไปอย่างไร”

เธอมีท่าทางออกจะกระตือรือร้น อาจเพราะฉันตอบละเอียด
เกินกว่าที่คาด เธอยกเครื่องหมายขึ้นอีกครั้ง ซึ่ไปยังผนังด้าน
ที่หันออกถนน จุดสีแดงปรากฏขึ้นอีกครั้งที่กรอบหน้าต่าง ทำ
อะไรก็ตามที่จุดแดงทำ ฉันสงสัยว่าถ้าฉันอยู่นานเกินไปเธอจะชี้
เจ้าเครื่องหมายนั้นมาที่ฉันหรือเปล่า

“อืม ฉันควรกลับไปทำงานแล้วล่ะค่ะ” เธอพูด ไม่สนใจฉัน

ฉันพยักหน้ารับ แล้วหันหลังเดินกลับไปประตู แต่ก่อนจะออกไป
ฉันลองอีกครั้ง

“คำถามสุดท้าย” ฉันพูด หวังว่าอย่างน้อยเธอจะช่วยทำให้
ฉันรู้สึกสบายใจเรื่องนี้ได้ “ลูกค้าของคุณนะค่ะ พวกเขาไม่มีลูก
ใช่ไหม”

เธอมีท่าทางอึดอัดใจ “เสียใจด้วยค่ะ มิสซิสเฟิร์นสปี”
เธอพูด ใจฉันหายวูบขณะโบกมือลาเธอก่อนกลับไปข้างบน
สองสามนาที่ต่อมา ขณะกำลังต้มน้ำชงชาฉันจึงตระหนักว่าฉัน
ไม่อาจบอกได้แน่ชัดหรอกว่าคำตอบของเธอหมายความว่า
อย่างไร เธอเสียใจเพราะถูกแล้วที่มีเด็กกำลังจะมาอยู่ที่นี่ หรือ
เสียใจเพราะไม่มีเด็กมาอยู่ เนื่องจากคนชราอย่างฉันอาจจะ
ตั้งตารอให้มีเด็กน้อยรำเริงมาวิ่งเล่นอยู่แถวนี้ก็ได้ ไม่มีทางรู้
ได้เลย

เช้าวันที่มีแดดสดใสวันหนึ่ง แสงอาทิตย์ลอดรำไรผ่านใบต้นไม้ใหญ่ของเกาะฮิลเดอลาซีเต้ ฉันเดินข้ามสะพานป้องกันมริไปยังจัตุรัสเดส์โวลส์ ฉันไปนั่งอ่านหนังสือที่นั่นเป็นครั้งแรกเพื่อดูคนรวยชาวปารีสแต่งกายเจิดจายเดินผ่านไปผ่านมา ฉันออกจะชื่นชมความหน้าไหว้หลังหลอกอย่างหน้าไม่อายของคนพวกนี้ กลุ่มคนที่เคยมีตำแหน่งสูงส่งเหล่านี้ปากก็พูดว่าตนเชื่อเรื่อง *เอเกสลิเต* (ความเสมอภาค) แต่ใช้เสื้อผ้าเครื่องประดับเพื่ออวดอ้าง *ซูเปรียอริเต* (ความสูงส่ง) ที่มีมาแต่กำเนิด

สงครามครั้งนี้พิสูจน์แล้วว่าเป็นตัวการใหญ่ที่ทำให้เกิดความเท่าเทียมในหมู่คนฝรั่งเศส แต่ก็มีความรู้สึกว่า คนระดับล่างทำอะไรมากกว่าคนระดับสูงในเรื่องการล้มล้างปฏิบัติการต่างๆ ของรัฐบาลวิซีซึ่งร่วมมือกับนาซีเยอรมัน ดังนั้นเวลาของการถามหาความรับผิดชอบจึงเริ่มต้นขึ้น คำคำเดียวคือ - *ผู้สมรู้ร่วมคิด* - บัดนี้ก่อให้เกิดความหวาดหวั่นในหมู่ประชาชนได้มากเท่ากับอีกคำหนึ่ง คือคำว่า - *ขุนนาง* - ซึ่งได้ทำให้เกิดความรู้สึกเช่นเดียวกันมาแล้วเมื่อหนึ่งศตวรรษครึ่งก่อนหน้านี้ เมื่อได้เห็นความหวาดหวั่นบนใบหน้าของคนรวย ฉันมองออกว่าคงเหมือนสีหน้าบรรพบุรุษของพวกเขาเมื่อมีการเรียกประชุมสภาฐานันดรแน่นอนว่าตอนนั้นเป็น *เอบูราชียงเลกาล* (การกวาดล้างทางกฎหมาย) ที่ส่งคนพวกนี้ไปขึ้นศาล ซึ่งต่อจากนั้นถ้าไม่ถูกประหารชีวิตก็จะถูกพิพากษาโทษที่เบากว่า นั่นคือ *เดกราดาซียงนาซีโยนาล*

(การลดชั้นเป็นพลเมืองชั้นสอง)

เมื่อฉันได้นั่งคิดเงียบๆ คนเดียว ช่วงเวลาแบบนี้เป็นเวลาที่ต้องต่อสู้อย่างมากที่สุดกับมโนธรรมของตัวเองซึ่งแสนจะซับซ้อน น้องชายของฉันตายมาได้สามปี และนับจากที่คุณพ่อถูกแขวนคอก็หกเดือนแล้ว ฉันคิดถึงสองคนนี้คนละแบบกัน การสูญเสียน้องชายนั้นเป็นเรื่องที่ฉันไม่ค่อยยอมให้ตัวเองนึกถึง แต่เรื่องของคุณพ่ออยู่ในใจฉันทุกวัน ฉันค่อยๆ เริ่มเข้าใจว่าท่านเป็นส่วนหนึ่งของอะไร – เข้าใจว่าเราเป็นส่วนหนึ่งของอะไร – และความโหดร้ายผิดมนุษย์จากการกระทำของท่านขัดแย้งอย่างแจ่มแจ้งเหลือเกินกับผู้ชายที่ฉันรู้จักจนราวกับเป็นคนละคนกัน ฉันบอกตัวเองว่าเรื่องพวกนี้ไม่ใช่ความผิดของฉัน บอกว่าฉันเป็นแค่เด็ก แต่ก็มีส่วนเล็กๆ ในสมองที่ถามฉันว่า ถ้าฉันบริสุทธิ์ สะอาดปราศจากความผิดโดยสิ้นเชิงแล้วละก็ ทำไมฉันจึงต้องใช้นามสกุลปลอม

ขณะที่ฉันมองดูอยู่ก็มีชายร่างใหญ่คนหนึ่งเดินเข้ามาหาจากอีกปากหนึ่งของน้ำพุ เมื่อเขาเดินใกล้เข้ามา ฉันก็จำได้ว่าเขาคือคนรักของคุณแม่ เมอซีเออร์ตุสแซงต์ ฉันหันไปอีกทางหวังใจว่าเขาจะไม่แะมาคุยด้วย เรายังไม่ได้รับการแนะนำให้รู้จักกัน – แม้ฉันเคยเห็นเขาทางหน้าต่างของบาร์เหล้าที่เขากับคุณแม่นั่งดื่มกัน – และฉันก็ไม่รู้สึกลอยๆ จะรู้จักเขาลึกเท่าใด แต่เขามาอยู่ตรงนี้แล้ว มาหยุดอยู่ตรงหน้าแล้วถอดหมวกออกขณะโค้งคำนับอย่างงดงาม การกระทำแบบนี้ของเขาทำให้ฉันรำคาญ นี่เขาไร้สาระเสียจนกำลังคิดว่าตัวเองเป็นทหารเสือยุคใหม่และฉันเป็นหญิงสาวผู้ประสพภัยกลางทางไปสู่แวร์ซายหรืออย่างไร

“นี่ผมได้รับเกียรติให้พูดกับมาดามว์แซลเกรเทล เกย์มาร์ด ไช้ใหม่ครับ” เขาถาม และฉันก็เงยหน้าขึ้น หูยังไม่คุ้นกับพยางค์ของนามสกุลที่ตั้งขึ้นใหม่

“ใช่ค่ะ” ฉันตอบ “ส่วนคุณคือเมอซีเออร์ตูสแซงต์ไช้ใหม่คะ”

เขายิ้มออกมา และฉันก็เข้าใจว่าทำไมผู้หญิงถึงอ่อนระทวยลงในอ้อมแขนเขาได้เร็วนัก ใบหน้าเขาไม่มีริ้วรอย ผิวแก้มเรียบตึงแต่เรียบหวนดบางๆ ที่พาดผ่านริมฝีปากบนช่วยให้เขาดูเป็นคนซุกซน ขับริมฝีปากแดงผิดธรรมชาติให้ดูอึดอัด หวตงตาข้างที่ไม่ได้ปิดไว้เป็นสีฟ้าเฉียบ และฉันก็สงสัยว่าหากตาข้างนั้นประสานเข้ากับตาของฉันแล้ว จะเป็นเรื่องน่าพิศมัยหรือน่าหว่นไหวกันแน่ กระนั้น ทั้งที่ฉันอยู่ในวัยที่เมื่อเห็นหนุ่มหล่อเดินผ่านไปบนถนนเป็นต้องหันไปมอง และมีเป็นสิบๆ คนทุกวัน ฉันก็ยังออกจะประหลาดใจเมื่อถูกเขามอง ที่ว่าเขาเป็นคนหล่อ นั้นแน่นอน แต่ว่ากลับกันกับเรื่องในปกรณัม คือฉันเห็นเขาเป็นเมดูซา ส่วนฉันเป็นเพอร์เซียส คิดว่าถ้าจ้องหน้าเขานานไปจะเป็นอันตรายแก่ตัวฉันเอง

“คุณแม่คุณคงเคยพูดถึงผมแล้วสินะครับ” เขาพูดขึ้น

“ครึ่งสองครึ่งค่ะ” ฉันยอมรับ เสียใจที่ต้องทำให้เขาหลงตัวเองยิ่งขึ้น

“มาตามเกย์มาร์ดเป็นสุภาพสตรีที่ดี และผมก็ยินดีที่ได้พบบุตรสาวเธอในที่สุด เธอพูดถึงคุณบ่อยๆ”

ฉันสงสัยว่าเขาโกหกหรือเปล่า เพราะดูเหมือนว่าเขาจะไม่เชื่อว่าคุณแม่จะเอ่ยถึงฉันแม้สักนิด การมีลูกอายุสิบห้าน่าจะทำให้ท่านดูแก่ในสายตาผู้ชายไม่ว่าคนไหน และก็ไม่ใช่ว่าฉันจะมีความสำเร็จ

อะไรที่น่าอวดนัก

“ดิฉันไม่เชื่อหรอกค่ะ” ฉันพูด ทำทนายเขา และได้เห็นอะไรบางอย่างในดวงตาเขาตอนนั้น เป็นความสนใจที่แวบขึ้นมา พร้อมความประหลาดใจหน่อยๆ ว่าฉันไม่ได้แค้มซินเมื่อได้รับคำชม ฉันเชื่อว่าจะมีอำนาจเหนือเขาได้ด้วยการไม่ทำตัวอย่างที่เขาคาดหวังว่าฉันจะต้องทำ และเริ่มตระหนักว่าอำนาจที่ฉันอยากมีแต่ไม่เคยมีตั้งแต่เด็กมานั้น ตอนนี้เริ่มจะแย้มให้เห็นแล้ว

“คุณรู้จักดิฉันได้อย่างไรคะ” ฉันถามขึ้น เขายกไหล่อย่างจะบอกว่าเป็นเรื่องธรรมดา รวากับฉันเป็นคนมีชื่อเสียงลือลั่นไปทั่วปารีส

“คุณดูคล้ายคุณแม่” เขาตอบ “แล้วผมก็เคยเห็นคุณแอบดูเราตอนเด็กๆ คงกลัวว่าคุณแม่จะเจออันตรายตามถนน ผมว่าคุณทำตัวเหมือนแม่ที่คอยปกป้องเธอ อยากให้แน่ใจว่าเธอกลับบ้านอย่างปลอดภัย หรือว่าคนที่คุณคอยจับจ้องคือผมล่ะ”

ฉันไม่ชอบที่เขาเฝ้าดูฉันอยู่โดยที่ฉันไม่ทันได้สังเกต

“ดิฉันไม่เหมือนคุณแม่ตรงไหนเลย” ฉันแย้ง ไม่ตอบคำถามของเขา “ดิฉันเหมือนคุณย่าตอนที่ท่านยังเด็ก ทุกคนบอกว่าอย่างนั้น”

“ถ้าอย่างนั้นท่านต้องเป็นคนสวยมากแน่” เขาตั้งข้อสังเกตฉันเลยกลอกตา

“ยิ่คำพูดแบบนี้เคยเข้าเป้าบ้างไหมคะ” ฉันถาม “คุณคงคิดว่าดิฉันไร้เดียงสาเอามากๆ”

เขาเริ่มมีท่าทีอึดอัดแล้วตอนนี้ เพราะไม่คุ้นกับการถูกล้อเลียน ส่วนฉันกำลังสนุกมาก เลยหยุดไม่ได้

“ขอถามหน่อยค่ะ คุณเป็นนักประพันธ์ใช่ไหมคะ

เมอซีเออร์ตุสแซงต์”

“ไม่ใช่” เขาตอบพลางขมวดคิ้ว “ทำไมคุณคิดอย่างนั้นล่ะ”

“เพราะคุณพูดเหมือนเป็นนักประพันธ์ หมายถึงคนที่
ไม่เก่งนะ นักประพันธ์นิยายประโลมโลกเล่มละสิบสตางค์”

ฉันลุกขึ้นยืน ตั้งใจจะเดินหนีไป แต่เขาคว่าข้อมือฉันไว้
ไม่แน่นวลแต่ก็ไม่กระชาก

“ส่วนคุณ มาดามว์แซลเกรเทล เป็นหญิงสาวที่หยาบคาย
อย่างไม่ธรรมดา” เขาประกาศ ท่าทางออกจะพอใจที่พูดอย่างนั้น
“คุณไม่รู้สึกลึบผิตเลยหรือ”

ฉันจ้องหน้าเขา “รู้สึกผิตหรือ” ฉันถาม “รู้สึกผิตเรื่อง
อะไรคะ”

“เรื่องที่ใจร้ายไงครับ”

ความเย็บประหว่างเรารู้เหมือนนานชั่วกับ

“ดิฉันไม่เข้าใจว่าคุณหมายถึงอะไร” ฉันพูดขึ้นในที่สุด
“ใจร้ายกับใคร”

“กับผมนะสิ ทำไมล่ะ คุณคิดว่าผมหมายถึงใคร”

ฉันไม่พูดอะไรเลย อยากวิ่งหนีเขาไปให้ไกลที่สุด

“คุณไม่เหมือนเด็กอายุเท่ากับคุณคนอื่นๆ” เขาพูด “ทำให้
ผมคิดว่าน่าสนใจหากได้รู้จักชีวิตส่วนตัวของคุณ เด็กผู้ชายกับ
ชายหนุ่มจะแตกต่างกันมากมายนักและผมยินดีที่จะแสดงให้
คุณเห็น” เขายกมืออีกข้างขึ้นมา ใช้นิ้วไล่แก้มฉันอย่างเบาเมื่อ
จนฉันรู้สึกตัวเองหลับตาพริ้ม รวากับเขาร่ายมนตร์สะกดฉันไว้
ประสบการณ์ในเรื่องนี้ของเขาทำให้เขาเก่งกว่าฉันมาก

เมื่อพอใจแล้วที่ได้แสดงตัวว่าเหนือกว่า เขาก็ปล่อยฉัน
แล้วหันกลับเดินออกไป ทิ้งให้ฉันโมโหตัวเองที่ปล่อยให้ช่วยชนะ

หลุดลอยไปอย่างง่ายดายเช่นนี้ เมื่อเดินจากไปได้ระยะหนึ่ง เขา
ก็หันกลับมามองแล้วหัวเราะเมื่อเห็นว่าฉันยังยืนนิ่งจ้องเขาอยู่

เดเดบ แวะมาหาโดยไม่บอกกล่าวตอนหัวค่ำวันหนึ่ง ขณะที่เขาก้าวเข้ามาในแฟลต ฉันก็สังเกตเห็นว่าเขาอ้วนขึ้น เขาไม่เคยเป็นเด็กผอม แต่พอโตเป็นหนุ่ม เมื่อเข้าทำงานในอุตสาหกรรมก่อสร้าง งานที่ต้องทำในที่ก่อสร้างช่วยให้เขาหุ่นดี แต่พอหลังวันเกิดครบสามสิบได้ไม่นาน เขาก็ตั้งบริษัทเองโดยใช้เงินที่เอ็ดการ์กับฉันให้ไว้ และกิจการก็เริ่มแย่งลงเกือบจะในทันที อาจเป็นเพราะตอนนั้นเขานั่งทำงานที่โต๊ะเป็นส่วนใหญ่ ทั้งงานหนักที่ต้องลงไปลุยให้คนอื่น ๆ ทำ ฉันไม่ชอบใจที่เห็นพุงของเขายื่นออกมาดันกระดุมเสื้อจนตึงขนาดนั้น

“ผมได้รับโทรศัพท์” เขาพูด ทั้งตัวผล็องลงบนเก้าอี้นุ่มพร้อมครางออกมา ปฏิเสธไม่รับน้ำชาที่ฉันเสนอให้และขอวิสกีแมคาลเลนแทน

“โทรศัพท์เรื่องอะไร” ฉันถาม

“เรื่องแฟลตครับ”

“แฟลตของใคร”

“ของแม่ แฟลตนี้ไงครับ” เขามองไปรอบ ๆ ทางแขนออกกว้างราวกับเป็นราชาของทุกสิ่งที่เขากวาดตามอง ไม่ได้เป็นเพียงรัชทายาท “มีคนยื่นข้อเสนอให้เรา”

ฉันใช้เวลาครู่หนึ่งรวบรวมความคิด ไม่ปล่อยให้อารมณ์โกรธเข้าครอบงำ

“เราจะได้ข้อเสนอเรื่องแฟลตนี้ได้อย่างไรในเมื่อเรายังไม่ได้

ประกาศขาย” ฉันถาม

“บางครั้งคนเขาก็ถามๆ กัน” เขาตอบเหมือนไม่เป็นเรื่องจริงจัง “ไม่กล้าสู้ตาฉัน” “ที่ดินแถบนี้ของลอนดอนมีคนอยากได้กันมาก เขาเสนอๆ กันถึงสามจุดหนึ่ง”

“สามจุดหนึ่งอะไร”

“สามจุดหนึ่งล้าน”

“แม่ไม่เชื่อ” ฉันตอบ เดินไปที่ตู้ รินเหล้าวิสกี้ให้ตัวเองด้วย ฉันคงต้องเอาเหล้าย้อมใจถ้าเราจะคุยเรื่องนี้กันต่อ

“ราคานี้ดีกว่าที่ผมหวังไว้มากเลย” เขาพูด “จะโง่มากถ้าไม่ขายหรืออย่างน้อยก็ลองคุยกันดู”

“เราก็คูยกัน” ฉันชี้ข้อนี้ “เรากำลังคุยกันอยู่นี่ไง”

“ผมได้ไปดูที่อื่นๆ ข้างนอกแล้ว” เขาพูดต่อ “ไม่สนใจเรื่องนั้น” “เราจะหาอะไรที่เหมาะสมๆ ให้แม่อยู่ได้ในราคาล้านห้าหมื่นหมายความว่าเรายังเหลืออีกล้านหกหมื่นไว้ใช้เล่น”

“เราหรือ” ฉันถาม “หมายความว่าแม่ใช่ไหม แล้วแม่จะเอาเงินล้านหกหมื่นทำอะไร เอาไปเล่นม้าหรือ”

“แม่อีกเอาไปลงทุนได้” เขาเสนอแนะ “ผมรู้จักคนเก่งๆ ที่จะช่วยแนะนำแม่ได้”

“แม่อายุเก้าสิบกว่าแล้วนะ เคเดน” ฉันตอบ “ไม่ใช่ว่าแม่จะต้องเริ่มต้นวางแผนวัยเกษียณให้อยู่ได้สบาย อีกอย่างแก็รู้ว่าแม่อยู่ที่วินเทอร์วิลล์คอร์ตก็มีความสุขดี”

“แม่ไม่คิดว่าถึงเวลาต้องเปลี่ยนแล้วหรือครับ”

“ไม่คิด ไม่ต้อง”

เขาถอนหายใจ

“พ่อไม่เคยชอบอยู่ที่นั่นเลย” เขาพิมพ์ พุดเสียงค่อยแต่

ดังพอให้ฉันได้ยิน

คำพูดนี้ทำให้ฉันอึ้ง เพราะเอ็ดการ์ไม่เคยพูดว่าไม่ชอบบ้าน
ของเราเลย อย่างน้อยก็ไม่เคยบอกฉัน

“ไม่จริงเลย” ฉันบอกเขา

“พ่อก็คงอยู่สบายอยู่หรอก ผมว่า” เขายอมอ่อนข้อ แต่ก็
ไม่ฟังคำโต้แย้งของฉัน “แต่พ่อก็ไม่เคยคิดว่าจะอยู่ที่นั่นไปจนแก่ตาย
พ่อยากไปหาที่เล็ก ๆ ในชนบท เป็นหมู่บ้านเล็กๆ ที่มีร้านเหล้า
ให้นั่งสบายๆ แล้วก็กลุ่มสังคมที่รู้เรื่องประวัติศาสตร์ แต่แม่ก็
ไม่ยอม”

“แกพูดเหมือนแม่เป็นผู้คุมเรือนจำ แล้วพ่อเป็นนักโทษ
ของแม่”

“แม่เป็นคนยืนกรานว่าจะซื้อแฟลตนี้ตอนพ่อได้เงินมา
ใช้ใหม่ล่ะครับ”

“ก็จริงอยู่” ฉันยอมรับ

“ทำไมล่ะครับ”

“แม่มีเหตุผลของแม่”

“แล้วก็ ตามที่ผมเข้าใจนะ ในปีต่อๆ มาหลังจากนั้นแม่
ไม่ยอมแม่แต่จะลองพิจารณาเรื่องไปอยู่ที่อื่น”

“ก็จริงเหมือนกัน”

“ทำไมล่ะครับ”

“ก็อีกนั่นแหละ แม่มีเหตุผลของแม่”

เขาถอนหายใจ “ผมกังวลเวลาแม่ขึ้นลงบันได” เขาพูด
แต่ไม่ได้ฟังดูจริงจังอะไร

“แม่ก็กังวลว่าแกจะผลักแม่ลงบันได” ฉันบอกเขา ทำให้
เขายิ้ม “ฟังนะ เคเดน เวลาที่ยังเหลืออยู่ของแม่ แม่ต้องการ

แค่ได้อยู่สงบๆ อยู่อย่างปลอดภัยในที่ที่แม่เรียกว่าบ้านมากกว่า
หกสิบปีนี่ แม่ขอร้องมากเกินไปหรือ”

“ก็แค่...” เขาดูมีท่าทางอึดอัดใจแล้วตอนนี้ และฉันก็
บอกตัวเองว่า ไม่ว่าเขาจะกดดันมากสักเท่าไร ฉันก็จะไม่ยอม
“ความจริงคือ ธุรกิจมันไม่ดีเหมือนแต่ก่อน” เขาพูดขึ้นในที่สุด
“ตอนนี้อะไรๆ ก็ตึงไปหมด”

“ตึงแค่ไหน”

“ตึงมากครับ ผมมีปัญหาสารพัด อย่างแรกเลยคืออังกฤษ
ถอนตัวออกจากสหภาพยุโรป พอกำลังคิดว่าเอาตัวรอดไปได้
ก็เกิดโควิดระบาศอีก ผมรับคนใหม่ๆ เข้ามาเพื่อจัดการเรื่อง
ปัญหาศุลกากรกับยุโรป แต่ก็ต้องให้พวกเขาหยุดงานทั้งที่ยัง
ต้องประทับประกอบบริษัทให้อยู่ได้ ผมไม่ต้องจ่ายค่าเลี้ยงดูให้อ
อแมนดาหรือเบียทริซแล้ว แต่ยังต้องจ่ายให้ชาร์ลอตต์จนกระทั่ง
แปดเดือน”

เกร็ดประวัติศาสตร์ด้านความรักกลุ่มๆ ตอนๆ ของพ่อลูกชาย
ที่ออกจะพิสดารข้อหนึ่งคือว่า เขาเลือกภรรยาตามลำดับตัวอักษร
คล้ายกับฆาตกรในเรื่อง*ฆาตกรรมเอบีซี*¹ แต่จะว่าไปคู่หมั้นคน
ปัจจุบันของเขาชื่อเอลเเนอร์ ดังนั้นถ้าเขาไม่ ‘สับสน’ อย่างที่เขา
ว่ากัน ก็เป็นเพราะฉันแก่แล้ว เลยลืมนว่ามีแม่เดียดรี หรือ
เดบบราห์ หรือดอร์น อยู่อีกคน

“อแมนดาเป็นอย่างไรบ้าง” ฉันถาม เพราะภรรยาคนแรก
เป็นคนเดียวที่เข้ากับฉันได้จริงๆ และฉันเสียใจที่พวกเขาแยก
ทางกัน

¹ *The ABC Murders*

“สบายดีครับ” เขาพูด “อืม จริงๆ อแมนดาเป็นมะเร็ง แต่นอกจากนี้แล้วก็ไม่เป็นไร”

“อะไรนะ” ฉันถาม ยึดตัวขึ้นนั่งตรงด้วยความตกใจ “แกหมายความว่าอะไรที่ว่าเธอเป็นมะเร็ง”

“ก็หมายความว่าอย่างที่พูดนั่นแหละ มะเร็งรังไข่ คิดว่านะครับ”

“แล้วแกเพิ่งมาบอกตอนนี้หรือ”

“แม่ อแมนดากับผมหย่ากันมาสามสิบปีแล้ว ไม่มีเหตุผลอะไรที่ผมต้องคอยรายงานแม่ตลอดว่าเธอไม่สบายเป็นอะไรบ้างที่ผมยังต้องรับรู้เรื่องพวกนั้นก็แปลกพออยู่แล้ว”

“มะเร็งไม่ใช่แค่ไม่สบาย” ฉันท้วง ตกใจที่เขาพูดออกมาอย่างแล้งน้ำใจได้ถึงเพียงนี้ “มันหนักหนากว่านั้นมากนะ”

“ผมมั่นใจว่าเธอจะไม่เป็นไร”

“ทำไมถึงมั่นใจ แกเป็นหมอหรือไง”

เขาไม่พูดอะไรเลย

“แม่ไม่เข้าใจว่าทำไมแกถึงไม่รู้สิกรู้สาเอาเสียเลย” ฉันบอกเขา ขึ้นเสียงแล้วตอนนี้ “ถึงชีวิตแต่งงานจะอยู่กันไม่ได้ แต่ก็มีช่วงหนึ่งในชีวิตที่ถือว่าได้ว่าแกรักเธอ ถึงอย่างไรแกก็เคยสัญญาว่าจะใช้ชีวิตร่วมกัน แล้วแกก็ผิดสัญญา ไปสัญญาว່ว่าจะใช้ชีวิตร่วมกับอีกคน และอีกคน แถมตอนนี้ก็ยังจะมีอีกคน”

เคเดนไม่พูดอะไรเลย เขาเกลียดการล้มเหลวไม่ว่าเรื่องอะไร ซึ่งเป็นคำอธิบายว่าทำไมเขาไม่เคยพูดกับฉันเรื่องอดีตภรรยา ก่อนหน้านี้อสองสามเดือน อย่างน้อยก็ยังดีที่เขามีท่าทางกระดาก ตอนบอกฉันว่ากำลังจะแต่งงานเป็นครั้งที่สี่ และถ้าให้ฉันพูดตรงๆ ฉันคิดว่าอยู่จะข้ามงานแต่งงานครั้งนี้ไปเลย เอาไว้ไปครั้งต่อไปแทน

“ขอให้แม่คิดถึงเรื่องหมู่บ้านคนวัยเกษียณหน่อยได้ไหมครับ” ในที่สุดเขาก็ถามขึ้นมา วกกลับมาเรื่องที่คุยกันตั้งแต่ต้น “ตอนนี้มีที่ที่ดีมาก ๆ เลย มีชุมชนคนสูงอายุที่อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข มีทั้งงานเต้นรำ ออกไปเที่ยวกัน และ—”

“งานศพทุกวันจันทร์กับพฤหัสบดี แล้วก็อาหารกลางวัน มีออกร้อยหลังงานจบ แม่รู้ แม่อาจเป็นคนแก่ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าแม่ต้องอยู่อย่างคนแก่ สุขภาพแม่ดีเยี่ยมสำหรับคนอายุเท่าแม่ และถ้าแม่ออกไปอยู่ที่บ้านพักคนชรา—”

“หมู่บ้านคนวัยเกษียณครับ”

“แม่รับประกันได้เลยว่าแม่ต้องตายภายในปีนั้น”

“ไม่ใช่ครับ แม่” เขาตอบ ฟังดูราวกับเขาคิดว่าจะมีเรื่องร้ายแรงกว่านั้น “แม่จะอายุยืนกว่าใคร ๆ”

“ถ้าแม่ยังอยู่ที่วินเทอร์วิลล์คอร์ตละก็ แม่อาจพอมีหวัง”

ฉันมองดูแก้วของเขา เหล้าแทบไม่เหลือแล้ว และฉันก็หวังว่าเขาจะไม่ขออีกแก้ว ฉันเหนื่อยแล้วและอยากได้ลงนึ่งสบาย ๆ เปิดหนังดู ฉันดื่มเหล้าของตัวเองให้หมด หวังว่าเขาจะดูออกว่าฉันบอกไว้ว่าอย่างไร

“แฟลตข้างล่างขายไปสามถั่วนะ” เขาพูดขึ้นในที่สุด และฉันขมวดคิ้ว “แฟลตของมิสเตอร์ริชาร์ดสันนะ” เขาระบุนึกให้ชัด “สามล้านปอนด์ครับ”

“แก้วได้อย่างไร”

“ผมอยู่ในธุรกิจก่อสร้างนะแม่ ผมก็มีแหล่งข่าวของผม”

“รู้ใหม่ว่าใครซื้อ” ฉันถาม แล้วก็ต้องผิดหวัง เพราะเขาลั่นคิระะ

“ผมไม่รู้ชื่อเขา”

“เป็นผู้ชายละสิ”

“ก็ ไม่รู้ แค่ว่าเอา—”

“ทำไมถึงเอาอย่างนั้นล่ะ”

เขากลอกตา

“เออละ ผมไม่รู้ชื่อคนชื่อ ไม่รู้ว่าผู้ชายหรือผู้หญิง” เขาพูด
“แต่จะเป็นใครก็ตาม คนคนนั้นจะต้องรวยเอาการถึงได้มีเงินซื้อ
ถึงสามล้านถ้วน”

“แกจะหาได้ไหม”

“หาอะไรครับ”

“ว่าเป็นใคร”

“ลองหาดูก็ได้” เขาพูด “ทำไมครับ สายขาวลือขาวซุบซิบ
แถวบ้านหย่อนไปแล้วหรือครับ ไม่มีคนคอยกระตุกหรืออย่างไร”

“แม่ก็แค่อยากรู้” ฉันบอกเขา “มีนักตกแต่งภายในมา
เมื่อสองสามวันก่อน แล้วก็ช่างทาสีเข้าๆ ออกๆ ตลอดเวลา แม่
อยากรู้อะไรบ้าง ไม่ใช่ว่าเรื่องไม่สมควรจะรู้ไม่ใช่หรือ”

“แม่ถามช่างพวกนั้นดูหรือยังล่ะ”

“ถามแล้ว”

“แล้วไงครับ”

“ไม่มีใครรู้ หรือถ้ารู้ เขาก็ไม่พูด”

“ลองบอกว่าจะให้เงินเขาหรือยังครับ”

“ลองแล้ว แต่คนพวกนี้ไม่รับสินบน”

“ก็ ได้ครับ”

“ลองดูก็แล้วกันนะว่าแกจะหาข้อมูลอะไรได้บ้าง” ฉันขอร้อง
ฉันลุกขึ้นยืนแล้วตอนนี้ และเขาก็เข้าใจ เขาดีมีวิสัย
จันทน์ แล้วลุกขึ้นก่อนจะเอามือยันที่กระเบนเหน็บพร้อมคราง

ออกมาอีกครั้ง เป็นความรู้สึกแปลกๆ ที่มีลูกชายผู้เริ่มมีสัญญาณของความสูงวัย พ่อเขาแข็งแรงและมีสุขภาพดีตลอดชีวิต แคมยังรักษารูปร่างไว้ได้ดีจนเสียชีวิตด้วย ฉันเดินไปส่งเคเดนที่ประตู เขาหอมแก้มฉันขณะก้าวออกไป

“แม่เอาไปคิดดูหน่อยนะครับ ผมขอแค่นี้” เขาพูดพลางหันกลับมา “สามหนึ่งเป็น—”

“เงินมากโขอยู่ แม่รู้จ้ะ ลูกบอกแล้ว”

ประตูแฟลตฝั่งตรงข้ามเปิดออก และไฮดี้ ฮาร์เกรฟก็มองออกมา ดูจากสภาพผมของเธอ ฉันบอกได้ว่าวันนี้ไม่ใช่วันที่เธอรู้สึกดี

“เธออ้วนขึ้นนะ” ไฮดี้พูดพลางชี้ไปที่พุงของเคเดน “อ้วนเป็นหมูตอน”

พูดดังนั้นแล้วเธอก็หายเข้าห้องไป ทิ้งให้ฉันกับลูกชายมองหน้ากัน ไม่มีอะไรจะพูดอีกแล้วจริงๆ